

HEILBRIGÐISSAMÞYKKT

fyrir Reykjavík.

11

20. jan.

I. KAFLI**Almenn ákvæði.****1. gr.**

Samþykktin gildir fyrir lögsagnarumdæmi Reykjavíkur. Þó getur bæjarstjórn veitt undanþágur frá einstökum atriðum hennar, ef nauðsyn þykir vegna staðhátta, enda mæli heilbrigðisnefnd með því.

2. gr.

Heilbrigðisnefnd skipa 5 menn.

Lögreglustjóri og borgarlæknir eru sjálfkjörnir í nefndina, og er lögreglustjóri formaður hennar. Hina nefndarmennina kys bæjarstjórn, og skal einn þeirra sitja í bæjarráði og annar vera verkfræðingur í þjónustu bæjarins. Bæjarstjórn kys varamann fyrir hvern þeirra með sama hætti.

3. gr.

Heilbrigðisnefnd skal gæta þess, að haldin séu ákvæði samþykktar þessarar og önnur ákvæði um heilbrigðismál, og yfirleitt vera á verði um allt, er varðar heilbrigði og hollustuháttu.

Héraðslæknisstörfum í Reykjavík gegnir borgarlæknir. Hann er skipaður af ráðherra samkvæmt tilnefningu bæjarstjórnar og tekur laun úr bæjarsjóði. Borgarlæknir fer með heilbrigðiseftirlit borgarinnar með aðstoðarmönnum eftir þörfum. Um starfssvið hans er ákveðið í reglugerð, er bæjarstjórn setur og staðfest er af ráðherra.

Um greiðslu aukakostnaðar við þátttöku heilbrigðisnefndar og starfsmanna hennar í eftirliti með matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum, samkv. lögum, fer eftir því, sem um semur milli bæjarstjórnar og ríkisstjórnar.

4. gr.

Formaður kveður heilbrigðisnefnd til funda að jafnaði á hálfis mánaðar fresti og oftár, eftir þörfum. En skylt er að kveðja til fundar, þegar borgarlæknir eða tveir aðrir nefndarmenn óska.

Fundir skulu að jafnaði haldnir í skrifstofu formanns eða borgarlæknis.

5. gr.

Nefndin heldur gerðabók, og skal í hana skrá fundargerðir.

Nefndin kys sér fundarritara.

Allar fundargerðir skulu jafnskjótt sendar bæjarráði.

Formaður annast um, að fyrirskipunum nefndarinnar sé hlýtt. Hann getur þó neitað að framkvæma ályktanir hennar, og skal þá tafarlaust skjóta málinu til bæjarstjórnar. Úrskurði bæjarstjórnar má skjóta til yfirstjórnar heilbrigðismála.

6. gr.

Allar kvartanir, kærur og önnur erindi til heilbrigðisnefndar um efni þau, er í samþykkt þessari greinir, skulu send skrifstofu borgarlæknis, og skal haldin skrá yfir þau þar.

11

20. jan.

Heilbrigðisnefnd skal heimilt að rannsaka eða láta rannsaka allt það, sem samþykkt þessi fjallar um, svo og annað það, er hún telur varða heilbrigði manna eða þrifnaðarháttu, hvort heldur er á almannaþæri eða hjá einstaklingum, utan húss eða innan.

Í því skyni getur nefndin, eftir þörfum og með þeim hætti, er henni þykir henta, krafizt vottorðs læknis um heilbrigði manna og skýrslna aðilja um þau efni, er samþykkt þessi greinir.

Nú fullnægir aðili ekki nægilega fljótt fyriræmælum heilbrigðisnefndar eða starfsmanna hennar um mál þau, er í samþykkt þessari segir, og skal þá venjulega itreka fyriræmælin skriflega og birta aðilja þau, áður en frekari ráðstafanir eru gerðar.

8. gr.

Nú telur heilbrigðisnefnd nauðsynlega einhverja þrifnaðar- eða heilbrigðisráðstöfun, sem ekki telst til daglegra framkvæmda og kostar fé úr bæjarsjóði, og skal hún þá leggja það mál fyrir bæjarráð.

Þó getur nefndin á eindæmi sitt látið gera umbætur, sem brýna nauðsyn ber til að gera tafarlaust, en leita skal þó samþykkis bæjarráðs, svo fljótt sem verða má.

Ágreiningi milli heilbrigðisnefndar eða borgarlæknis annars vegar og bæjarsjórnar hins vegar um heilbrigðisráðstafanir má skjóta til yfirstjórnar heilbrigðismála.

II. KAFLI

Um hreinlæti og þrifnað á lóðum, lendum o. fl.

9. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa umsjá með hreinlæti og þrifnaði hvarvetna utan húss.

10. gr.

Lóðareigendum er skylt að girða lóðir sínar sæmilegum girðingum og halda þeim við, enda skal girðingum svo háttar, að rottur og mýs geti ekki falizt í þeim. Lóðareigendum er skylt að halda lóðum sínum hreinum og þrifalegum, þ. á m. rústum.

Heilbrigðisnefnd getur fyrirskipað lóðareigendum umbætur á lóðum og girðingum í þrifnaðarskyni.

11. gr.

Eigi má fleygja ösku, sorpi, skólpi, hræjum, dauðum fiski, matarleifum, fiskúrgangi, slori, grjóti, mól, járnarusli, glerbrotum, vír, blöðum, bréfum, ávaxtahýði eða öðru því, er valdið getur óheilnæmi, óþef, tálmunum eða óþryði, á lóðir, í höfnina innan hafnargarða, né í fjöruna eða annars staðar á almannaþæri, né skilja slíkt þar eftir eða valda því, að það berist þangað. Í ræsi má engu fleygja, er valdið geti stíflu.

Ekki má hrækja á götum, torgum, íþróttavöllum, í samkomuhúsum, skólalúsum eða öðrum stöðum, sem eru notaðir eða ætlaðir fyrir almenning.

Hver, sem brýtur gegn ákvæðum 1. málsgr., er skyldur að bæta tafarlaust úr á sinn kostnað og gera eftir fyriræmælum heilbrigðisnefndar nauðsynlegar ráðstafanir til varnar endurtekningum.

12. gr.

Þeir, sem flytja vörur, eldivið, mold, mól, sand, hey eða annað um götur bæjarins, skulu geta þess, að flutningatækin séu þannig gerð, að ekki valdi óþrifnaði.

Ef eitthvað slæðist eða hrynur niður á almannaþæri við flutning, fermingu eða

afferminngu, skal sá, er flytur eða flutningi ræður, skyldur að hreinsa það upp þegar í stað. 11
20. jan.

13. gr.

Áburð og annað það, sem óþef getur lagt af, má aðeins flytja um bæinn á ákveðnum tímum og eftir ákveðnum götum, samkv. fyrirmælum lögreglustjóra. Slikur flutningur skal fara fram í lokuðum vögnum vel þéttum, og má eigi fylla þá svo, að úr þeim geti runnið eða sletzt við flutninginn.

14. gr.

Eigi má hengja eða leggja við almannaferi fiskiföng eða annað, sem óþrifnaði eða óþef getur valdið.

Ekki má hrista eða berja fatnað, ábreiður eða annað þess háttar á svölum eða út um glugga, sem vita að götum eða torgum, né heldur gólfteppi og ábreiður á svölum húss, þar sem húa fleiri en ein fjölskylda.

15. gr.

Á tún eða garða, sem liggja nærri almannaferi, má ekki hera áburð, sem megnan óþef leggur af. Ákvæði þetta tekur þó ekki til kúamykju né hrossataðs.

16. gr.

Sorphauga, áburðarhauga, safngryfjur, forir eða því um líkt má ekki hafa, nema samkv. leyfi og fyrirmælum heilbrigðisnefndar.

17. gr.

Götur bæjarins, torg, hafnarbakka, fjörur, ræsi og annað því um líkt skal hreinsa á kostnað bæjarins, svo oft sem heilbrigðisnefnd þykir þurfa.

Bæjarstjórn lætur koma fyrir körfum eða kössum undir rusl á torgum, götum eða öðrum þeim stöðum, er heilbrigðisnefnd ákveður.

III. KAFLI

Um vatnsveitu, vatnsból og frárennsli.

18. gr.

Aðeins vatni úr vatnsveitum bæjarins má veita í byggingar, nema heilbrigðisnefnd veiti leyfi til annars.

19. gr.

Heilbrigðisnefnd hefur eftirlit með vatnsbólum og vatnsveitum bæjarins, að því er varðar hollustuháttu. Hún lætur rannsaka neyzluvatnið, svo oft sem þurfa þykir.

Nú er vatnsbóli eða vatnsveitu breytt eða hún aukin, og sker heilbrigðisnefnd þá úr um þau atriði, er hollustuháttu varða.

20. gr.

Heilbrigðisnefnd getur látið ónýta vatnsból, loka vatnsveitu eða vatnsbóli, bannað að nota vatn úr þeim um tíma, eða annars kostar sett varúðarreglur um notkun vatnsins.

21. gr.

Þar sem holræsi er í götu, skal húseigandi leggja vatnsheld, nægilega við og nægilega hallandi holræsi frá húsi sínu út í göturæsi, leiða þangað allt skólp og regnvatn frá húsinu, sjá um hreinsun á ræsum eða rennum í göturæsi eða göturrenu

11 og gæta þess eftir mætti, að fráræsla þessi stíflist ekki. Heilbrigðisnefnd getur bannað 20. jan. notkun á ófullnægjandi fráræslu.

22. gr.

Þar sem skólpi verður ekki veitt í götuholræsi, skal veita því burt í vatnsheldum holræsnum gegnum rotþró, samkv. fyrirmælum heilbrigðisnefndar.

23. gr.

Ef skólp er mengað daunillum efnum eða öðru því, er þarfnast sérstakrar meðferðar, skal heilbrigðisnefnd ákveða í hvert sinn um fráræslu og hreinsun hennar.

24. gr.

Þar sem því verður við komið, skal leggja öll skólpræsi til sjávar. Þó má ekkert skólpræsi falla í Reykjavíkurhöfn, innan hafnargarða. Þá skal og forðast að leggja þau til sjávar, þar sem þau gætu valdið saurgun baðstaða eða öðrum óþrifnaði. Öll slík ræsi skulu ná út í stórstraumsfjöruborð.

IV. KAFLI

Um salerni, sorphlát o. fl.

25. gr.

Öll salerni skulu vera vatnssalerni. Ákvæði þetta tekur þó ekki til þeirra salerna, er verkamenn nota við útvinnu. Sbr. einnig niðurlag 2. tölul. 33. gr.

Almenningssalerni og þvagstæði skulu sett, þar sem þurfa þykir. Þau skulu gerð eftir fyrirmælum heilbrigðisnefndar og vera háð eftirliti hennar, enda getur hún sett reglur um notkun þeirra.

Salernum öllum og þvagstæðum skal halda vel hreinum og þrifalegum.

26. gr.

Önnur salerni en vatnssalerni skulu þannig gerð: Salernið skal gera í sérstökum klefa, nægilega hjörtum. Á útvegg skal vera gluggi á hjörum og önnur loftræsting, eftir því sem nauðsynlegt þykir. Gólfplötur má ekki vera minni en 1 m². Gólfíð skal vera þétt, og í útisalernum skal það vera herra en jarðvegurinn í kring. Klefinn eða húsið skal vera fokhelt, og veggir og loft málað eða kalkað innan. Saurkaggar skulu lagarheldir, úr efni og að gerð samkv. fyrirmælum heilbrigðisnefndar. Salernissetan skal vera á hjörum og lok yfir gatinu, einnig á hjörum.

Salerni samkv. þessari grein og þvagstæði skulu vera minnst 6 m frá almannaferi, gluggum íbúða og stöðum, þar sem matvæli og neytluvörur eru framleiddar, geymdar eða seldar.

Um staðsetningu og útbúnað þvagstæða skal að öðru leyti hverju sinni fara eftir fyrirmælum heilbrigðisnefndar.

27. gr.

Í salernum samkv. 26. gr. skulu saurkaggar tæmdir, áður en þeir fyllast, og lætur bæjarstjórn annast það. Við tæmingu þeirra skal nota vagna, sérstaklega til þess gerða. Skulu kaggarnir fluttir á tæmingarstaðinn, en ekki úr þeim hellt í vagnana, enda séu hreinir varakaggar til skipta. Bæjarstjórn ákveður með samþykki heilbrigðisnefndar, hvar tæma skuli salerniskaggana.

28. gr.

Hverju húsi skulu fylgja nægilega mörg sorphlát úr málm, að stærð og gerð eftir fyrirmynd, sem bæjarstjórn lætur í té. Í sorphlát þessi skal láta allt sorph, ösku

og rusl úr húsinu og af lóðinni, og síðan flytja burtu, áður en þau fyllast, þó aldrei 11
sjaldnar en á vikufresti að sumri til og hálfsmánaðarfresti að vetri til. Þess skal gætt, 20. jan.
að sorpilát standi á þéttri undirstöðu og séu jafnan lokuð, nema meðan þau eru
tæmd eða í þau látið. Bæjarstjórn lætur annast burtflutninginn. Við hann má aðeins
nota lokaða vagna, og skulu þeir þannig gerðir, að auðvelt sé að tæma sorpilátin í
þá, án þess að úr þeim rjúki. Heilbrigðisnefnd getur og ákveðið að láta flytja sorp-
ilátin sjálf á tæmingarstaðinn, án þess að úr þeim sé steipt í vagna, ef hún telur
það hentugra.

Nú vill einhver leggja skarnrennur í hús sín, og þarf þá samþykki heilbrigðis-
nefndar í hvert sinn um fyrirkomulag allt.

Nú reynast skarnrennur til óþrifa, vegna óðauns eða annars, og getur þá heil-
brigðisnefnd krafizt lagfæringa á þeim eða að þær séu teknar í burtu eða gerðar
ónothæfar.

29. gr.

Heilbrigðisnefnd ákveður, hvert sorp skuli flutt. Skal það svæði afgirt og þannig
frá gengið, að ekki geti lagt þaðan fýlu né annar óþrifaður horizt þaðan til manna-
hyggða.

Nú ákveður bæjarstjórn að reisa brennslustöð eða annars konar stöð til eyðingar
sorpi og öðrum úrgangi, og skal þá farið eftir fyrirmælum heilbrigðisnefndar um
stað og fyrirkomulag slíkrar stöðvar.

30. gr.

Bæjarstjórn getur lagt til salerniskagga og sorpilát, er í þessum kafla greinir,
enda má þá aðeins nota þau ílát. Greiðir húseigandi þá árlegt gjald fyrir ílát hvert
eftir gjaldskrá, er bæjarstjórn semur og ráðherra staðfestir.

V. KAFLI

Um íbúðir.

31. gr.

Íbúð er hvert það herbergi, sem eldhús fylgir. Íbúðarherbergi eru:

1. Herbergi, sem teljast til íbúðar.
2. Herbergi, sem notuð eru til svefnis.
3. Herbergi, sem notuð eru til dagvistar í sambandi við herbergi samkv. 2. tölul.

32. gr.

Lofthæð íbúðarherbergis má almennt ekki vera minni en 2.5 m. Í loft- og kvist-
herbergjum má hún ekki vera minni en 2.2 m. Í herbergjum undir súð skal sú
meðallofthæð vera yfir a. m. k. hálfum gólfleti þess, enda sé enginn veggur lægri
en 85 cm.

Gólfplötur íbúðarherbergis má ekki vera minni en 4 m², og í hverri íbúð skal
vera a. m. k. eitt herbergi, er sé ekki minna en 14 m² að gólfleti.

Í íbúð mega ekki búa fleiri en svo, að 4.3 m² af gólfleti og a. m. k. 10 m³ af
loftrúmi komi á hvern íbúa, enda séu eingöngu talin sjálf íbúðarherbergin.

Það telst einnig of lítið húsnæði, ef drengir og stúlkur, eldri en 10 ára, þurfa
að sofa í sama herbergi.

Í hverju íbúðarherbergi og eldhúsi skal á útvegg vera nægilega stór gluggi, sem
má opna, og nái a. m. k. 2 m frá gólfi. Skal glerflötur í gluggum íbúðarherbergis
vera ekki minni en 1/5 af gólfleti þess, enda séu þá skilyrði til dagsbirtu hin beztu.

Hverju íbúðarherbergi skal séð fyrir nægilegum hita og nægilegri rakavörn.

Hverri íbúð skal fylgja:

1. Forstofa eða annað slíkt húsrými.
2. Vatnssalerni. Vatnssalernisklefi skal vera a. m. k. 0.85 m² að gólfleti og hafa nægilega loftræstingu um glugga á útvegg. Í klefanum, eða í nánú sambandi við hann, skal vera handlaug. Gólf og veggir skulu flísalagðir í minnst 1.15 m hæð frá gólfi. Nota má þó annað efni, er heilbrigðisnefnd telur jafngilt til hreinlætis. Ef ekki næst til holræsis fyrir rennsli úr vatnssalerni, skal gera við húsið önnur nægilega mörg salerni, er fullnægi ákvæðum heilbrigðissamþykktar, sbr. 26. gr.
3. Baðklefi með baðtækjum, a. m. k. fyrir steypiböð. Gólf og veggir skulu útbúnir á sama hátt og mælt er fyrir um vatnssalerni.
4. Hver íbúð skal hafa aðgang að þvottahúsi, er hafi vatnshelt gólf með afrennsli, og svo gengið frá lofti þess og veggjum, að það þoli raka og gufu. Ef ekki er gluggi á hjörum í þvottahúsi eða stigahúsi, skal loftræsa það út fyrir vegg eða upp fyrir þak, en ekki inn í reykhálf.
5. Ef gas er notað til eldamennsku eða annars, getur heilbrigðisnefnd krafizt sérstakrar loftræstingar.

34. gr.

Heilbrigðisnefnd úrskurðar hverju sinni um nothæfi kjallara til íbúðar. Heilbrigðisnefnd skal halda skrá yfir allar íbúðir. Kjallaraíbúðir og allar lélegar íbúðir skal skoða árlega — að jafnaði í desember til febrúar — en aðrar íbúðir 5. hvert ár, eða oftár eftir því sem þurfa þykir. Skal leiðrétta skrána eftir hverja skoðun. Heilbrigðisnefnd getur krafizt viðgerða á íbúðum, sem ábótavant er, og bannað þær, sem hún telur óhæfar til íbúðar að einhverju leyti eða öllu. Ef gallar eru ekki bættir innan tiltekins tíma, skal með þriggja mánaða fyrirvara send skrifleg tilkynning um bannið til húseiganda og leigjanda hverrar íbúðar, miðað við 14. maí eða 1. okt. næst á eftir, nema svo bráðra aðgerða sé þörf, að framkvæmdir megi ekki dragast.

35. gr.

Við hvert íbúðarhús skal vera vel afgirt, þrifalegt svæði, þar sem hafa má ungbörn.

36. gr.

Íbúðir í nýjum steinhúsum má ekki taka til notkunar, nema með leyfi heilbrigðisnefndar, enda séu þær orðnar vel þurrar áður.

37. gr.

Skylt er hverjum íbúa að halda íbúð sinni hreinni og saggalausri eftir föngum.

38. gr.

Nú leigir húseigandi hús sitt án þess að búa þar einnig sjálfur, og skal hann þá í húsinu ætíð hafa umboðsmann, sem heilbrigðisnefnd getur snúið sér til, ef þörf gerist.

VI. KAFLI

Um veggjalýs, kakalaka, rottur og önnur meindýr.

39. gr.

Húsráðendum er skylt að tilkynna borgarlækni tafarlaust, ef vart verður við veggjalús, mól, kakalaka eða önnur meindýr í húsum þeirra eða híbýlum.

Óheimilt er að leigja íbúðir í húsum, þar sem slíkra meindýra verður vart, fyrr en þeim hefur verið útrýmt og vottorð um það fengið hjá borgarlækni.

Enginn má flytja sig eða búföng sín úr þess háttar íbúð og í aðra íbúð, nema 11
ráðstafanir, er borgarlæknir metur gildar, séu gerðar til þess, að óþriffin berist ekki 20. jan.
við flutninginn og fylgi þá sams konar vottorð um það.

Skylt er húsráðanda að gera ráðstafanir til að eyða veggjalús og öðrum slíkum meindýrum úr húsum sínum og hlíta um það fyrirmælum borgarlæknis.

Nú vanrækir húsráðandi að gera slíkar ráðstafanir innan þess frests, sem honum er settur af borgarlækni, og er þá borgarlækni heimilt að láta framkvæma ráðstafanirnar á kostnað aðilja.

Skylt er uppboðshaldara, fornsala eða öðrum, sem tekur notaðan fatnað, rúm-fatnað og þess háttar varning til sölu, að láta dauðhreinsa hann samkv. fyrirmælum heilbrigðisnefndar eða borgarlæknis.

Rottu- og músagang í húsum eða á lóðum skal ætíð þegar í stað tilkynna borgarlækni, og gerir hann þá ráðstafanir til útrýmingar, eftir því sem föng eru á. Heilbrigðisnefnd getur krafizt af húseigendum endurbóta á húsum, er miða að því að gera þau rottuheld.

VII. KAFLI

Um iðjustöðvar og iðnaðar.

40. gr.

Þeir, sem reka iðju eða iðnað, þegar samþykkt þessi gengur í gildi, skulu þegar í stað tilkynna það heilbrigðisnefnd með nákvæmri lýsingu á öllu fyrirkomulagi, og getur þá heilbrigðisnefnd ákveðið lagfæringar á því, ef hún telur það nauðsynlegt.

41. gr.

Enginn má, án leyfis heilbrigðisnefndar, taka húsnæði til iðju eða iðnrekstrar. Öll slík starfsemi, bæði utan húss og innan, skal háð eftirliti og fyrirmælum heilbrigðisnefndar, ef hún getur, að dómi nefndarinnar, valdið óþrífnaði eða óhollustu, þar á meðal hávaða og titringi, eða spillt andrúmslofti umhverfisins.

42. gr.

Heilbrigðisnefnd skal halda skrá yfir hvers konar húsnæði, sem notað er til iðju og iðnaðar, og láta skoða allt, er að hollustuháttum lýtur, þegar henni þykir þurfa, og ekki sjaldnar en einu sinni á ári.

43. gr.

Slíkar vinnustöðvar skulu þannig úr garði gerðar, að lífi, heilsu og limum verkamanna við vinnu og dvöl á vinnustað sé tryggt öryggi.

Húsnæði, sem notað er í þessu skyni, má ekki vera lægra undir loft en 2.5 m og gólfhlötur aldrei minni en 3 m² á hvern verkamann. Þó skal loftrými aldrei minna en 10 m³ á mann. Loftræsting skal vera nægileg og vélknúin, ef nauðsynlegt þykir. Gólf skulu þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum, og getur heilbrigðisnefnd bannað að hafa ábreiður á slíkum gólfum.

44. gr.

Séð skal fyrir hentugri og nægilegri birtu handa hverjum einstökum starfsmanni, eftir því sem heilbrigðisnefnd telur fullnægjandi, og nægilegum hita, eftir því sem við á um tegund vinnunnar.

45. gr.

Í vinnustöðvum, þar sem rekin er atvinna, sem mikið ryk fylgir, skal vera sérstakur útbúnaður til að soga burtu rykið, enda getur heilbrigðisnefnd þá krafizt meira loftrýmis en ákveðið er í 43. gr. Auk þess getur heilbrigðisnefnd fyrirskipað,

11 að starfsfólki sé séð fyrir sérstökum verjum gegn óvenju miklu eða skaðvænu ryki, 20. jan. eða hættulegum lofttegundum.

46. gr.

Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að starfsfólki sé séð fyrir fatageymslu í sérklefa, utan vinnurúms, eða í lokuðum skápum, og sérstakri upphitaðri matstofu.

47. gr.

Starfsfólk skal hafa greiðan aðgang að salernum og handlaugum, og ekki má ætla eitt salerni fyrir fleiri en 20 manns. Þar sem að staðaldri vinna 5 konur eða fleiri, skal þeim ætlað sérstakt salerni, og fyrir hverjar 15 konur skal vera 1 salerni. Karlmönnum skulu ætlaðar sérstakar þvagskálar, ef þeir eru fleiri en 10.

Heilbrigðisnefnd ákveður tölu og gerð hrákailáta, þar sem ástæða þykir til.

48. gr.

Ræsting á vinnustöðvum innan húss skal fara fram daglega, utan vinnutíma, og skulu gólf þá jafnan þvegin, þar sem því verður við komið, en ekki sópuð.

49. gr.

Nú er leyfður rekstur á einhverri þeirri iðju eða starfsemi, sem ákvæði þessa kafla taka ekki að fullu til, og gefur þá heilbrigðisnefnd út í hvert skipti sérstök fyriræli um, hvað gera skuli til heilsuverndar.

50. gr.

Heilbrigðisnefnd skal og hafa eftirlit með vinnustöðvum utan húss eða í hálf-opnum húsum, svo sem fiskverkunarstöðvum, sildarverkunarstöðvum o. þ. h., og þarf leyfi hennar til að taka í notkun nýjar stöðvar af því tagi.

Skulu slíkar stöðvar þannig gerðar, að auðvelt sé að hreinsa þær, enda skal það gert daglega að loknu dagsverki.

Starfsfólk skal hafa sérstakan fataklefa, sem hægt er að hita, einnig sérstakt húsnæði, nægilega hlýtt, til að matast í, ef því er ætlað að matast á vinnustaðnum.

Starfsfólk skal hafa greiðan aðgang að salernum og handlaugum eftir sömu reglum og getið er um í 47. gr.

VIII. KAFLI

Um skrifstofur, lesstofur, afgreiðslustofur og sölubúðir, sem ekki lúta sérstökum fyrirælium í samþykkt þessari.

51. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með hollustuháttum í lesstofum og skrifstofum, sem ekki teljast til íbúða, svo og hvers konar húsnæði, sem notað er til afgreiðslu, verzlunar eða annarra þvilíkra starfa.

52. gr.

Ekkert húsnæði má taka til afnota í því skyni, sem í 51. gr. segir, nema hæð þess undir loft sé a. m. k. 2.5 m, enda skal engum starfsmanni ætlað minna en 10 m³ loftrými.

Þar sem gert er ráð fyrir mikilli aðsókn aðkomufólks, getur heilbrigðisnefnd ákveðið meira loftrými.

Loftræsting skal vera í góðu lagi og vélknúin, ef heilbrigðisnefnd telur þess þörf, svo sem í sölubúðum, þar sem verzlað er með ryksælar vörur, t. d. vefnaðarvörur.

53. gr.

Séð skal fyrir nægilegum hita og birtu. Skal ljósflötur glugga á útvegg ekki minni en $\frac{1}{8}$ gólfplatar. Þegar unnið er við annað ljós en dagsljós, getur heilbrigðisnefnd sett sérstök ákvæði um fyrirkomulag ljósa og ljósmagn til tryggingar því, að hver starfsmaður fái hæfilega birtu.

11

20. jan.

54. gr.

Gólf skulu lögð gólfdukk eða öðru efni, sem telja má jafngilt til hreinlætis. Skulu þau þvegin daglega utan vinnutíma.

Þurrka skal iðulega af öllum húsgögnum, áhöldum, gluggatöttum, búðarhillum og öðru, sem ryk festir á, og hreinsa með ryksugu áklæði, vefnaðarvörustranga og því um líkt.

55. gr.

Starfsfólk skal eiga greiðan aðgang að salernum og handlaugum samkv. 47. gr.

IX. KAFLI

Um geymslu söluvarnings.

56. gr.

Heilbrigðisnefnd hefur eftirlit með geymslu á vörum, einkum neyzlu- og nauðsynjavörum, svo og húsnæði, þar sem slíkar vörur eru geymdar.

Getur hún ákveðið endurbætur, lagfæringar og hreinsun á geymsluhúsum og kveðið á um meðferð vörunnar, eftir því sem þurfa þykir.

57. gr.

Geymslur skulu vera vel loftræstar, rakalausar og rottuheldar. Þær skulu þrífnaðar eftir þörfum, svo sem umgengni og notkun hæfir, og daglega, þar sem heilbrigðisnefnd mælir svo fyrir.

58. gr.

Nú verður vart einhverra lifandi óþrifa í slíkum geymslum eða vörum, og skal þá tafarlaust tilkynna það borgarlækni, sem gerir ráðstafanir til útrýmingar þeim, enda getur heilbrigðisnefnd bannað að nota húsnæðið, þangað til óþrifunum hefur verið eytt.

X. KAFLI

Um verbúðir, verkamannaskýli o. fl.

59. gr.

Í verbúðum, verkamannaskýlum og öðrum þess konar húsum skulu vera nægilega mörg vatnssalerni, þvagstæði og handlaugar. Loftrými, loftræsting og hiti skal vera nægilegur, og þrífnaðar gætt, eftir því sem framast er unnt. Heilbrigðisnefnd lítur eftir hreinlæti og hollustuháttum á slíkum stöðum.

XI. KAFLI

Um skóla og aðra kennslustaði.

60. gr.

Jafnan skal leita samþykkis heilbrigðisnefndar á uppdráttum nýrra skólahúsa, áður en byggingarframkvæmdir hefjast. Sama gildir um breytingu á þeim, enda hafi nefndin eftirlit með öllum skólum og kennslustöðum.

11
20. jan.

61. gr.
Heilbrigðisnefnd ákveður, hvaða skólar eða kennslustaðir skuli hafa skólalækni. Hann gefur heilbrigðisnefnd allar upplýsingar og skýrslur, eftir því sem hún óskar, og sér um, að fyrirmælum hennar og öðrum ákvæðum um hollustuháttu sé framfylgt.

62. gr.
Enginn má halda einkaskóla, nema hann hafi til þess skriflegt leyfi lögreglustjóra.

Umsókn um kennsluleyfi ásamt tilskildum vottorðum um heilbrigði kennara og heimilismanna, ef kenna skal á heimili hans, skal senda borgarlækni, sem metur, hvort húsnæði og annar útbúnaður sé fullnægjandi. Leyfisbeiðni skal fylgja lýsing á húsnæði því, sem ætlað er til kennslunnar, með uppdrætti, ef þurfa þykir, sé ætlun aðilja að kenna fleiri nemendum en 10 í einu. Sbr. 9. gr. 5. mgr. berklavarnalaga nr. 66 1939. Slík leyfi skal endurnýja árlega.

63. gr.
Kennslustofur skulu vera bjartar, og ljósflötur glugga á þeim skal vera a. m. k. $\frac{1}{6}$ gólfflatar, enda viti gluggar ekki á móti norðri, og sé ekkert í nánd við þá, er geti dregið úr birtunni að öllum jafnaði. Gluggarúðum skal jafnan haldið vel hreinum. Eftir því sem föng eru á, skal sætum skipað þannig, að birtan komi á vinstri hönd og nái sem jafnast til allra. Í þeim kennslustundum, sem nota þarf gerviljós, skal ljósmagn á hverju skólaborði vera a. m. k. 60 Hefner-Lux, og skal ljósgjafa þannig fyrir komið, að ekki falli skuggar á borðin.

Kennslustofur skulu vera rúmgóðar, svo að eigi komi minni gólfhlötur en 1.3 m² á nemanda. Hæð undir loft skal ekki vera minni en 3 m. Um lofthæð kennslustofu, þar sem eru færri en 10 nemendur í einu, fer sem um íbúðarherbergi, þó þannig, að heilbrigðisnefnd sker úr um það hverju sinni, hversu marga nemendur megi hafa í einu.

Um leikfimiðhús fer eftir 193.—197. gr.

64. gr.
Góð loftræsting skal vera í öllum kennslustofum og nægilega margir gluggar á hjörum. Jafnan skal loftræsta vel milli kennslustunda.

Nú tekur hver hópur við af öðrum í sömu kennslustofu, og skal þá nota að minnsta kosti 1 klukkustund til rækilegrar loftræstingar og annarrar nauðsynlegrar hreinsunar á milli þess, er skiptir um hópana.

Sjá skal hverri kennslustofu fyrir jöfnum og hæfilegum hita. Skal hitinn að jafnaði vera 18—19° C. Hitamælir skal vera í hverri kennslustofu á vegg og í svipadri hæð og meðalhæð nemendanna.

65. gr.
Gólf í kennslustofum skulu vera lögð gólfdukk eða einhverju því efni, er auðvelt sé að halda hreinu. Ef heilbrigðisnefnd veitir undanþágu frá þessu ákvæði um þær skólustofur, sem í notkun hafa verið áður en samþykkt þessi gengur í gildi, skulu slík gólf vera sprungu- og rifulaus og ávallt rækilega oliuborin.

66. gr.
Skólaborð skulu vera vel slétt, sprungu- og rifulaus og að öðru leyti svo gerð, að auðvelt sé að hreinsa þau. Hæð skólaborða og stóla skal, eftir því sem föng eru á, samsvara vexti nemendanna, og í barna- og unglingskólum skulu í hverri kennslustofu vera svo margar stærðir, sem þurfa þykir, að álitni skólalæknis.

67. gr.

Ræsting á kennslustofum skal fara fram daglega, utan skólatíma, og skulu gólf, borð, bekkir, gluggatóttir o. s. frv. rækilega þvegin, en ekki sópuð þurr.

11

20. jan.

68. gr.

Fatageymsla skal vera utan kennslustofu. Þegar því verður við komið, skal ætla hverjum nemanda sérstakan bás fyrir fót sín. Annars kostar skal hver nemandi hafa sérstakan fatasnaga, og sé a. m. k. 25 cm bil á milli snaganna. Fatasnagar skulu vera í þeirri hæð, er samsvari sem bezt hæð nemendanna.

Gera skal sérstök hólfl til geymslu á skóhlífum og útiskóm, ef unnt er.

69. gr.

Greiður skal aðgangur að drykkjarvatni, og mega drykkjarker ekki vera sameiginleg, ef ker þarf að nota, enda skal vatnshanaútbúnaður að jafnaði vera þannig, að ekki þurfi að snerta hann með munn, þótt drukkið sé beint úr honum.

70. gr.

Greiður aðgangur skal vera að vatnssalernum, og skulu þau ekki vera færri en svo, að salerni komi á hverja 30 pilta og eitt á hverjar 25 stúlkur, enda séu sér salerni fyrir þær og sérstakt þvaghús handa piltum, eitt þvagstæði handa hverjum 30. Skulu og vera nægilega margar þvottaskálar í sambandi við salernisklefana.

Þar sem mjög mannmargir skólar eru, má þó leyfa, að fleiri séu um hvert salerni en áður getur, þó aldrei fleiri en 40 nemendur.

Nú sækja færri en 20 nemendur skóla eða kennslustað, og ákveður þá heilbrigðisnefnd tilhögun í þessu efni hverju sinni.

71. gr.

Enginn nemandi, sem haldinn er alvarlegum, næmum sjúkdómi, óværu eða öðrum óþrifakvilla, má sækja skóla. Sama gildir um kennara og aðra starfsmenn skóla, eftir því sem við á.

Hafi lækni eða einhver annar ástæðu til að ætla, að nemandi, kennari, starfsmaður eða heimilismaður við skóla eða á kennslustað gangi með alvarlegan, næman sjúkdóm, eða sé haldinn óværu eða öðrum óþrifakvilla, ber honum að tilkynna það hlutaðeigandi skólastjóra (kennara eða húsráðanda), sem ber ábyrgð á, að viðkomandi láti lækni rannsaka sig þegar í stað.

Nú verður næms sjúkdóms vart hjá nemanda, kennara eða öðrum starfsmanni skóla, og skal þá skólastjóri, eða forstöðumaður einkaskóla, tafarlaust skýra borgarlækni frá því, og gerir hann ráðstafanir eftir þörfum til varnar gegn útbreiðslu sýkinnar og til lækningar hinum sjúka og heimilisfólki hans, ef þörf krefur.

Ef vart verður óværu eða óþrifakvilla hjá nemanda, skal skólastjóri, eða forstöðumaður einkaskóla, tilkynna það hjúkrunarkonu skólans, skólalækni eða heimilislækni, sem gerir nauðsynlegar ráðstafanir til útrýmingar á kvillanum.

72. gr.

Í skólum, sem fleiri en 20 nemendur sækja samtímis og þeim kennt lengur en 2 stundir samfleytt, skal sjá nemendum fyrir nægilega stórum, vel girtum og þrifa-
legum leikvelli.

73. gr.

Í heimavistarskóla skal vera sérstök matstofa, setustofa og lestrarstofa.

Um svefnherbergi nemendanna gilda yfirleitt sömu reglur og um venjuleg íbúðarherbergi. Skulu gólf lögð gólfdukk eða öðru jafngildu efni. Loftrúm má ekki vera minna en svo, að 10 m³ komi á hvern vistmann.

11 Skipt skal í rúmum að minnsta kosti vikulega, enda hafi vistmenn ekki sjaldnar 20. jan. nærfataskipti. Skulu þeir eiga aðgang að baði minnst einu sinni í viku.

74. gr.

Hver nemandi í heimavistarskóla skal hafa eigið handklæði, greiðu, þvottapoka eða svamp, tannbursta og þess háttar.

75. gr.

Skóla eða kennslustofur má ekki nota til annars en kennslu, nema að fenginni umsögn skólalæknis, enda sé þá fylgt fyrirmælum hans og kröfum um ræstingu eftir á.

XII. KAFLI

Um kirkjur og almenn samkomuhús.

76. gr.

Kirkjur og önnur almenn samkomuhús skulu vera hæfilega hituð og loftræsting svo fullkomin, að andrúmsloftið haldist sem hreinast, enda setur heilbrigðisnefnd fyrirmæli um fullnægjandi loftræstingu, eftir því sem við á.

77. gr.

Veggir, gólf og sæti skulu þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Þvottur og önnur nauðsynleg hreingerning skal framkvæmd eftir fyrirmælum heilbrigðisnefndar, svo sem henni þykir hæfa.

78. gr.

Gestum skal sjá fyrir greiðum aðgangi að handlaugum, rennandi drykkjarvatni, nægilega mörgum vatnssalernum og þvagstæðum, og séu salarni aðgreind fyrir konur og karla.

XIII. KAFLI

Um tilbúning, geymslu og dreifingu matvæla, annarra neyzluvara o. fl.

Almenn ákvæði.

79. gr.

Um þá, er starfrækslu hafa samkv. þessum kafla, gilda þessar almennu reglur:

1. Tilkynna skal heilbrigðisnefnd starfsemina, áður en hún er hafin, enda þarf samþykki nefndarinnar fyrir fram um húsakynni og annað, er varðar hreinlæti og hollustuháttu. Slíkt samþykki þarf og til breytinga á húsakynnum, og ef taka skal að nýju í notkun húsakynni, sem notuð hafa verið í öðru skyni.
2. Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með framleiðslu, geymslu og dreifingu matvæla og annarra neyzluvara (samkv. skilgreiningu laga og annarra ákvæða), og gæta þess, að spilltar vörur séu ekki hafðar á boðstólum. Hún lætur framkvæma a. m. k. einu sinni á ári skoðun á öllum húsakynnum og athugun á öðrum atriðum, er hún telur máli skipta. Hún heldur spjaldskrá um alla aðilja.
3. Húsakynni skulu vera björt og hverjum starfsmanni séð fyrir nægilegri birtu. Þau skulu vera rúmgóð, með góðri loftræstingu, vélknúinni, ef heilbrigðisnefnd ákveður, og með lofthæð a. m. k. 2.5 m. Gólf veggir og loft skulu vera vel slétt, sprungulaus og þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum, og laus við sveppi og önnur óhreinindi. Ekki má hafa ábreiður á gólfum. Um fjós fer eftir 80. gr. 1. tölulið.

Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að laggir séu ihvolfar og hurðir og listar sléttir. Húsakynninn mega ekki standa í beinu sambandi við annan atvinnurekstur né við íbúðarherbergi, salerni eða þvagstæði, um dyr eða glugga. Eigi má heldur nota íbúðarherbergi til geymslu á vörum eða starfstækjum, og eigi má svo til haga, að óhreinindi, þefur eða reykur geti auðveldlega borizt í íbúðarherbergi. Hundar, kettir eða önnur dýr mega ekki koma inn í húsakynninn. Þau skulu vera rottuheld og varin flugum, kakalökum og hvers konar meindýrum, svo og ryki eftir föngum.

4. Borð, hillur og skápar skulu vera slétt, sprungulaus og svo gerð, að auðvelt sé að verja þau ryki og halda þeim hreinum. Sama gildir og um vélar, laus áhöld og tæki, eftir því sem við á, enda séu þau óryðguð og óspillt af öðrum orsökum. Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að þung, laus tæki séu á hjólum. Þau ein tæki og áhöld má geyma í framleiðsluhúsum, sem þar eru daglega notuð.
5. Starfsfólki skal tryggt nægilegt öryggi, sbr. 1. málsgrein 43. gr. Því skal séð fyrir nægilegum hita eftir tegund starfseminnar, sérstakri upphitaðri matstofu og klefa til fataskipta, þar sem heilbrigðisnefnd telur það nauðsynlegt, svo og sérstakri fatageymslu utan starfsrúms. Það skal hafa greiðan gang að vatnsalernum, ásamt handlaugum með rennandi vatni og nauðsynlegum og hreinum þrifnaðartækjum í sambandi við þau. Þvagstæði skulu vera, þar sem heilbrigðisnefnd telur þess þörf. Í matvinnslurúmi skal vera handlaug, sápa og hreint handklæði. Eigi má taka annað vatn til þvotta eða kælingar en það, er fullnægir kröfum um drykkjarvatn.
6. Húsakynni skal ræsta daglega, utan vinnutíma, og ávallt þvo, en aldrei sópa.
7. Starfsfólk skal gæta þrifnaðar og hreinlætis í hvívetna. Það skal í starfi sínu vera klætt hreinum hlífðarfötum, er eigi séu notuð til annars, og halda sér og klæðum sínum hreinum. Ætíð skal vandlega þvo hendur eftir notkun salerna eða þvagstæða. Enginn má sitja eða liggja á borðum þeim, sem notuð eru við tilbúning, geymslu eða afgreiðslu á matvælum. Vörur, sem neyta má án frekari matreiðslu, skal ætíð afgreiða með spaða, skeið, gafli eða tóng, en aldrei snerta þær með berum höndum. Notaðan, velktan eða óhreinan pappír má aldrei nota til umbúða. Starfsfólk má aldrei í starfi sínu blása út pappirspoka né væta fingur í munnvatni sínu. Eigi má leggja peninga á þann hluta afgreiðsluborðs, sem umbúðalausar matvörur eru afgreiddar á, né láta þá snerta slíkar vörur.
8. Úrgangsilát með loki á hjörum skal vera á matvinnslu- og afgreiðslustöðum eða við þá. Skal það þannig gert, að auðvelt sé að halda því hreinu, enda hreinsað daglega. Heilbrigðisnefnd ákveður meðferð á matvælum, sem dæmd eru óhæf til manneldis.

A. Um mjólk og mjólkurvörur.

a. Um framleiðslu mjólkur.

80. gr.

Um fjós og fjósastörf, þar sem framleidd er mjólk til sölu, gilda þessar almennu reglur, samanber að öðru leyti reglugerð um mjólk og mjólkurvörur:

1. Fjósinn skulu vera björt, rúmgóð og loftgóð og þannig útbúin, að auðvelt sé að þrifa þau. Flórinn skal vera vatnsheldur. Safnþró og mykjuhúsum skal þannig frá gengið, að ekki berist þaðan óþefur í fjósið. Í fjósinu eða áfast við það skulu vera handhæg og þrifaleg þvottatæki. Salerni skulu ekki vera í beinu sambandi við fjósin.
2. Fjósinn skal þrifa eftir föngum. Skulu þau kólkuð eigi sjaldnar en einu sinni á ári, þar sem því verður við komið, nema þau séu þvegin. Fjósinn skulu mokuð reglulega og kýrnar burstaðar og vel þrifnar. Fjósaverkum skal haga þannig,

11
20. jan.

að sem minnst hætta sé á, að í mjólkina berist ryk eða önnur óhreinindi. Skal m. a. forðast að þyrlla upp ryki meðan á mjóltum stendur eða skömmu áður.

Við ræstingu kúa eða fjósa má ekki nota svo lyktarsterk efni (t. d. kreolín), að mjólkinn geti mengast af þeim. Fjósin skulu varin rottum, músum og eftir föngum flugum og öðrum skordýrum. Vatn, sem notað er í fjósum, skal vera hreint og ómengað. Ekki má nota fjós sem salerni. Í fjósum má ekki geyma aðra hluti en þá, sem notaðir eru til fjósaverka. Sé annar búpeningur en kýr hafður í fjósi, skal halda honum vel aðskildum frá kúnum, og alifuglum þannig, að ekki berist frá þeim ryk í fjósið.

3. Við mjaltir skal mjaltafólkið hafa hreinar, hvítar húfur á höfði og vera bert upp að olnboga. Skal það þvo sér vandlega um hendur og handleggi, áður en mjaltir hefjast, og síðan eftir þörfum, meðan á þeim stendur.

Þess skal vandlega gætt, að mjólkurilát séu vel hrein.

Áður en byrjað er að mjólka, skal hreinsa jógur kúnna og kringum þau með hreinum, votum klút, og, ef þörf gerist, þvo jógrið úr volgu vatni og þerra vel á eftir. Mjólka skal með þurrum höndum eða nota viðurkennd jógursmyrslí. Mjaltavélar skal þrifa samkv. leiðarvísi vélanna. Fyrstu bunurnar úr hverjum spena má ekki setja saman við sölumjólkina, né væta með þeim spena né hendur.

Kýr með þrymla í jógri eða aðra sjúkdóma, og kýr, sem ekki mjólka óaðfínanlegri mjólk, skal mjólka síðast og í sérstök ílát, og má ekki blanda slíkri mjólk saman við aðra mjólk, enda sé slíkt tafarlaust tilkynnt borgarlækni og mjólkinn send til rannsóknar.

4. Strax eftir að mjólkað hefur verið, skal bera mjólkina úr fjósinu og kæla hana, eftir því sem föng eru á, í ísvatni eða rennandi köldu vatni, og skulu ílátin ekki vera þéttlokuð meðan á kælingunni stendur. Þess skal þó gætt, að mjólkinn frjósi ekki í ílátunum.
5. Á heimili, sem lætur af hendi mjólk, má enginn fást við fjósastörf eða við meðferð mjólkur, ef hann er haldinn næmum sjúkdómi eða óþrifakvilla, eða ástæða er til að ætla að svo sé, né annast mjólkurmeðferð, ef hann hefur sjúkt eða óheilt hörund.

Nú kemur næmur sjúkdómur upp á heimili, sem selur mjólk, og skal þá tafarlaust tilkynna það borgarlækni, og ákveður hann, hvort halda megi áfram að selja mjólk þaðan, eða hverjar ráðstafanir skuli gerðar þar að lútandi.

6. Ef kýr veikist og ekki er grunlaust, að hún sé haldin smitandi sjúkdómi, svo sem berklum, miltisbrandi, garna- eða legbólgu, jógurbólgu, kálfburðarsótt, gin- og klaufaveiki eða öðrum slíkum sjúkdómi, sem spillt geti mjólkinni eða borizt með henni, skal tafarlaust tilkynna borgarlækni það, og má ekki selja mjólk frá heimilinu, nema hann heimili með ráði dýralæknis.

b. Um mjólkurstöðvar og mjólkurbú.

81. gr.

Öll mjólk, sem mjólkurbú taka til sölu til manneldis, skal gerilsneydd á þann hátt, er heilbrigðisnefnd viðurkennir. Heilbrigðisnefnd getur þó leyft mjólkurbúí að annast dreifingu á ógerilsneyddri mjólk, enda sé framleiðsla og meðferð háð sérstökum skilyrðum og eftirliti, samkvæmt nánari fyrirráðum nefndarinnar, og sé með mjólkina farið að öllu leyti í sérstökum tækjum.

82. gr.

Öll mjólk skal athuguð vandlega við móttöku og mjólk frá hverjum einstökum framleiðanda litprófuð eigi sjaldnar en einu sinni í viku með aðferð Orla Jensen eða annarri aðferð, sem heilbrigðisnefnd viðurkennir.

Ekki má taka mjólk, sem er sýnilega óhrein eða óeðlileg að lit eða bragði til 11 gerilsneyðingar og neyzlu, né heldur mjólk, sem er eða grunur er um að sé í 3. eða 20. jan. 4. flokki samkvæmt litprófi (sbr. þó 93. gr.).

83. gr.

Nú þykir vist, eða grunur leikur á, að kýr séu sjúkar á einhverju því búi, sem lætur mjólk til mjólkurbús, eða smitandi sjúkdómur sé meðal heimilisfólks (sbr. 94. gr., 7. tölul.), og skal þá forstjóri mjólkurbúsins tafarlaust tilkynna það borgarlækni og eigi veita móttöku mjólk frá slíku heimili, nema hann leyfi, að ráði dýralæknis, ef um húsdýrasjúkdóm er að ræða.

84. gr.

Forstjórar mjólkurbúa skulu ganga ríkt eftir, að allar kýr og fjós framleiðenda á þeirra svæði séu skoðaðar af dýralækni, að minnsta kosti einu sinni á ári. Skulu þeir krefja framleiðendur um vottorð dýralæknis því til sönnunar og hafa þau jafnan til taks til að sýna borgarlækni.

85. gr.

Enginn má starfa í mjólkurstöðvum eða mjólkurbúum, nema hann hafi læknisvottorð, sem sanni, að hann sé ekki haldinn næmum sjúkdómi eða óþrifakvilla. Skal vottorð þetta ekki eldra en mánaðargamalt, þegar hann tekur til starfa og ber að endurnýja það á ársfresti, en á þriggja mánaða fresti, ef mjólk er látin af hendi ógerilsneydd.

Tilkynna skal borgarlækni, ef upp kemur næmur eða grunsamlegur sjúkdómur meðal starfsfólks í mjólkurbúum eða mjólkurstöðvum. Starfsfólk, sem hefur kvef, hálsbólgu, sóthita eða niðurgang, þótt sóttitalaust sé, skal þegar í stað hætta vinnu og á ekki afturkvæmt, fyrr en það leggur fram læknisvottorð um, að af því stafi engin smithætta.

Starfsfólk skal við vinnu sína vera í hvíttri, hreinni yfirhöfn með hvíta húfu á höfði, er hylji hárið að fullu, og vera bert upp að olnboga, nema heilbrigðisnefnd leyfi annað.

86. gr.

Gólf í húsnæði mjólkurstöðva og mjólkurbúa skulu vatnsheld og lögð flisum eða öðru jafngildu efni, enda sé þeim jafnan haldið rökum.

87. gr.

Mjólk, sem ætluð er til sölu, má aðeins gerilsneyða einu sinni.

88. gr.

Þegar að lokinni gerilsneyðingu skal kæla mjólkina niður í 1—6° C og halda henni á því hitastigi, þangað til hún er send í mjólkurbúðir eða beint til neytenda. Sama gildir um rjóma.

89. gr.

Að lokinni gerilsneyðingu skal mjólk sú, er ætluð er til sölu í mjólkurbúum, látin í flöskur, nema heilbrigðisnefnd leyfi annað (sbr. 100. gr.). Flöskunum skal tryggilega lokað og mjólkinn afhent í þeim óopnuðum. Sama er um ógerilsneydda mjólk (sbr. 81. gr.) og um rjóma, ef heilbrigðisnefnd kveður svo á.

Auðkenni skulu vera á flöskum og öðrum mjólkur- og rjómallátum, er sýna, hvort varan sé gerilsneydd eða ógerilsneydd. Á hverju flöskuloki skal jafnan standa heiti gerilsneyðingardags, og má ekki selja mjólkina eða rjómann seinna en næsta dag á eftir.

11

20. jan.

90. gr.

Öllum ílátum og tækjum, er mjólkinn eða rjóminn snertir, skal ávallt haldið vandlega hreinum. Flöskur skulu vera úr litlausu gleri, eða því sem næst, og sléttar að innan, nema heilbrigðisnefnd leyfi öðruvísi ílát. Ekki má nota sprungnar flöskur, eða flöskur með óþétri lokun. Þvottur ílátanna skal vandlega rannsakaður öðru hverju.

Ekki má nota tréílát til geymslu eða flutnings á mjólk eða rjóma, né heldur ílát úr efnum, sem geta mengað mjólkina, svo sem óhúðuðum kopar og járn, öðru en ryðfríu stáli. Við flutning mjólkur og mjólkurvöru skal það af flutningstækjunum, sem að ílátunum snýr, vera vel hreint, enda séu flutningatækin lokuð eða með hreinum og heilum yfirbreiðslum. Ekki má flytja lyktarsterk efni með ílátunum, og ekki má sterk sól, ryk eða önnur óhreinindi komast að þeim.

c. Um gæði mjólkur og mjólkurvara.

91. gr.

Enginn má selja mjólk, nema heilbrigðisnefnd leyfi.

92. gr.

1. Vara seld undir nafninu mjólk eða nýmjólk, án frekari skýringa, skal vera ný kúamjólk, ómengduð, óhituð, og eins og hún er frá náttúrunnar hendi, og skal fitumagn hennar vera a. m. k. 3.5%, en má þó lækka niður í 3.15% á tímabilinu 1. des. til 15. maí. Eðlisþyngd hennar 15° C heitrar, skal vera 1.028—1.034.
2. Gerilsneydd mjólk er nýmjólk, sem verið hefur gerilsneydd innan þess tíma og eftir þeim reglum, sem heilbrigðisstjórn hefur viðurkennt.
3. Rjómi, seldur án frekari skýringa, skal hafa minnst 30% mjólkurfitu og sé unninn úr nýmjólk, með því að láta hana setjast til eða skilja hana í þar til gerðum tækjum. Gerilsneyddur rjómi er rjómi, sem hefur verið gerilsneyddur samkv. 2. tölulið, enda sé Storchs-prófun neikvæð. Ef rjómi með minna fitumagn er hafður á boðstólum, skal hann sérstaklega auðkenndur og lágmarksfitumagn hans greint.
4. Undanrenna er mjólk, sem rjómi hefur verið skilinn frá. Áfir eru sá hluti rjómans, sem eftir verður, þegar úr honum hefur verið gert smjör. Mjólkurþurrefni þeirra skal vera a. m. k. 8%.
5. Niðursoðin mjólk er nýmjólk, sem nokkur hluti vatnsins hefur verið soðinn úr, og skal hún hafa að minnsta kosti 7% mjólkurfitu og að minnsta kosti 17.5% mjólkurþurrefni. Ef sykri (saccharose) er bætt í mjólkina, skal þess sérstaklega getið, og jafnan skal geta þess á umbúðum, hversu miklu af venjulegri mjólk hin niðursoðna mjólk samsvari. Niðursoðin mjólk skal vera vel jöfnuð (homogeniseruð).
6. Sýrð mjólk er gerilsneydd nýmjólk, sem eftir á hefur verið sýrð með hreinræktuðum mjólkursýrugerlum.
7. Smjör er unnið úr rjóma, og má ekki vera í því söltuðu meira en 16% af vatni og 18% í ósöltuðu.
8. Nýtt skyr er mjólk hleypt með sérstakri aðferð (hleypi og þar til ætluðum mjólkursýrugerlum), er mysan hefur verið síuð frá. Skulu þurrefni vera að minnsta kosti 16%.
Skyrið skal vera jafnt og kekkjalaust.
9. Mjólkurosta má ekki hafa á boðstólum, nema tekið sé fram um tegund og fitumagn.
10. Vörur þær, er í þessari grein segir, mega hvorki hafa annarlegt bragð né annarlega lykt.

93. gr.

11

Öll mjólk, sem ætluð er til manneldis, skal vera gerilsneydd, sbr. þó 81. og 103. gr. 20. jan.

Mjólk, sem á að gerilsneyða, skal vera í 1. eða 2. flokki eftir litprófun (Orla Jensen) og að jafnaði ekki eldri en 24 klst. og aldrei eldri en 36 klst. Þó getur heilbrigðisnefnd leyft að nota eldri mjólk eða mjólk, sem er í 3. flokki, ef sýnt þykir, að ekki fáiast að öðrum kosti nægileg mjólk.

94. gr.

Ekki má selja:

1. Ógerilsneydda mjólk (sbr. 81. og 103. gr.), sem er eldri en 18 klst., né heldur gerilsneydda mjólk, ef liðnar eru meira en 36 klst. frá gerilsneyðingu, eða mjólk, sem hefur verið gerilsneydd oftari en einu sinni.
2. Mjólk, sem er óeðlileg að útliti, bragði eða lykt (súrlykt o. s. frv.).
3. Mjólk úr kúm fyrstu 5 daga eftir burð, nema sem sérstaklega merkt „broddmjólk“, eða úr kúm, sem eru að verða geldar og eiga það skammt til burðar, að mjólkinn hafi fengið annarlega eiginleika eða bragð.
4. Mjólk, sem er sýnilega óhrein. En mjólk telst óhæf til manneldis, vegna óhreininda, ef í henni sést botnfall.
5. Mjólk, sem í hafa fundizt hættulegir sýklar, gröftur eða önnur slík einkenni.
6. Mjólk úr kúm, sem eru haldnar eða grunaðar um að vera haldnar sjúkdómum, sem geta spillt mjólkinni eða borizt með henni og sýkt neytendur, svo sem berklum, miltisbrandi, garnabólgu, gin- og klaufaveiki, kálfburðarsótt. Sama gildir, ef notuð hafa verið við þær lyf eða fódurefni, sem berast í mjólkinni og geta spillt henni.
7. Mjólk frá heimili, ef þar fæst við fjósastörf eða meðferð mjólkur nokkur sá, sem hefur eða ástæða er til að ætla að hafi smitandi sjúkdóm, svo sem berklaveiki, holdsveiki, taugaveiki, hálsbólgu, niðurgang, eða sé með óheilt eða sjúkt hörund.
8. Mjólk, sem rannsókn hefur sýnt, að sé verulega skemmd, svikin (svo sem blönduð vatni, undanrennu eða rjómi verið úr henni tekinn) eða getur á einhvern hátt verið skaðleg heilbrigði manna, ef hennar er neytt á venjulegan hátt.
9. Gerilsneydda mjólk, ef í tveim rannsóknum af fimm úr sama sýnishorni eru saurgerlar í 0.1 cm³, eða eru finnanlegir í 0.01 cm³, eða ef gerlafjöldi hennar er meiri en 100 000 í cm³. Heilbrigðisnefnd getur þó gert strangari kröfur.
10. Mjólk, sem hleypur, þegar hún er flóuð eða blönduð að jöfnu rúmmáli með 68% æthylalkoholi.
11. Rjóma, ef sýrustig er yfir S-H 7, eða ef Storchs-prófun er jákvæð á rjóma, sem talinn er gerilsneyddur.
12. Ákvæði þessarar greinar taka og til rjóma, smjörs og skyrs, eftir því sem við á, þótt þess sé ekki sérstaklega getið.

d. Um mjólkurbúðir.

95. gr.

Mjólk og mjólkurvörur má aðeins selja í búðum, sem heilbrigðisnefnd telur þar til hæfar. Þó má nefndin leyfa sölu á mjólk beint frá framleiðendum til neytenda (sbr. 103. gr.). Einnig er heimil sala á mjólk og mjólkurvörum á matsölu- og veitingahúsum til neyzlu þar. Eigi má selja þessar vörur á götum úti, nema með leyfi heilbrigðisnefndar.

96. gr.

Húsakynni skulu vera svöl og hrein og varin sterku sólskini eftir föngum. Gólf skulu vera samkvæmt 131. gr. Veggir skulu a. m. k. 1.6 m frá gólfi vera

11 lagðir flisum eða öðru efni, sem heilbrigðisnefnd tekur gilt. Veggir þar fyrir ofan, 20. jan. loft, hurðir og gluggar skulu vera olíumáluð hvítum lit.

Inngangur skal vera í búðina beint af götu. Búðargólf skal vera slétt og hvergi lægra en götuhæðin við dyrnar.

97. gr.

Í mjólkurbúðum skal geymslu hagað þannig, að mjólk, rjómi og skyr geti aldrei hitnað meira en 12° C. Þó getur heilbrigðisnefnd ákveðið, að þessum vörum sé haldið á lægra hitastigi, og í því skyni ákveðið sérstakan kæliútbúnað, ef hún telur ástæðu til og föng eru á.

Umbúnaður mjólkur og mjólkurvara í flutningi frá dreifingar- og gerilsneyðingarstöð til mjólkurbúða skal vera á þann veg, að unnt sé að gæta fyllsta þrifnaðar, þ. á m. að yfirbreiðslur séu jafnan hafðar. Heilbrigðisnefnd getur þó ákveðið, að vörur þessar skuli flytja í lokuðum, yfirbyggðum ökutækjum.

98. gr.

Afgreiðsluborð skulu vera lögð gleri eða öðru því efni, er heilbrigðisnefnd telur jafngilt til hreinlætis. Ekki má geyma mjólk eða aðrar vörur á afgreiðsluborðum.

99. gr.

Í mjólkurbúðum má aðeins selja gerilsneydda mjólk. Þó getur heilbrigðisnefnd leyft sölu á ógerilsneyddri mjólk, sbr. 81. gr., í einstökum mjólkurbúðum, ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi, og þá eftir sérstökum fyrirmælum.

100. gr.

Mjólk má eingöngu selja í lokuðum flöskum, fylltum á gerilsneyðingarstöð, nema heilbrigðisnefnd leyfi annað.

Ef leyfð er sala á mjólk eða rjóma í lausu máli, getur heilbrigðisnefnd ákveðið, að mjólkinn og rjóminn sé geymdur í lokuðu íláti, af þeirri gerð, sem nefndin tekur gilda. Skal það ekki opnað, nema til hreinsunar og fyllingar.

Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að skyr sé geymt í lokuðum ílátum, er séu aðeins opin, þegar í þau er látið eða úr þeim tekið.

Mælitæki skulu geymd í lokuðum skáp og þannig útbúin, að hendur afgreiðslufólks snerti þau aldrei að innanverðu. Skulu þau vera til skipta og hreinsuð nægilega oft með sjóðandi vatni.

101. gr.

Í mjólkurbúðum má aðeins selja mjólk, mjólkurafurðir og brauð. Heilbrigðisnefnd getur þó rýmkað þessi ákvæði, þar sem mjólk er eingöngu seld í lokuðum flöskum.

Í mjólkurbúðum má þó ekki selja mjólkurvörur, sem megn lykt er af, svo sem sumar ostategundir.

Ekki má neyta varanna í búðinni.

102. gr.

Um starfsfólk og hollustuháttu fer svo sem í 85. gr. segir.

e. Um sölu mjólkur beint til neytenda.

103. gr.

Heilbrigðisnefnd getur leyft, að mjólk sé seld frá framleiðendum í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur eða annars staðar í nágrenninu beint til neytenda, enda fullnægi framleiðandi öllum skilyrðum, sem sett eru í samþykkt þessari um fjós, mjaltir, þrifnað og heilbrigði starfsfólks og gripa.

104. gr.

Kýr á búum slíkra framleiðenda skulu athugaðar mánaðarlega af dýralækni, og skal hann jafnskjótt gefa borgarlækni skýrslu um skoðanirnar, enda skal dýralæknir skrásetja allar kýr á slíkum búum, með nöfnum, ef unnt er, en annars með tölum, svo að hægara sé að fylgjast með heilsu þeirra.

Um starfsfólk gilda ákvæði 85. gr., eftir því sem við á.

Heilbrigðisnefnd skal jafnan fylgjast með gæðum mjólkur, hreinlæti og öðru því, er að hollustuháttum lýtur.

f. Um framleiðslu og sölu á rjómaís eða öðru isfrouði, með eða án bragðbætandi efna.

105. gr.

Allt isfrouð, sem selt er í stórum skömmtum eða smáum til neyzlu, skal vera rjómaís með að minnsta kosti 15% fitu.

106. gr.

Rjómi eða mjólk, sem í isfrouð er notuð, skal vera gerilsneydd samkv. 92. gr., 2. tölul., og skal til frystingar einungis nota hreint salt og hreinan ís, gerðan úr venjulegu drykkjarvatni. Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að rjómaísblandan skuli gerilsneydd, áður en hún er fryst.

107. gr.

Öll tæki og efni, sem notuð eru við framleiðsluna, skulu fullnægja ströngustu hreinlætiskröfum samkv. almennum reglum um tilbúning og dreifingu á matvælum og öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum.

108. gr.

Húsakynni framleiðslunnar fullnægi sömu reglum og vísað er til í 107. gr.

109. gr.

Um heilbrigði og klæðaburð starfsfólks fer eftir 85. gr.

110. gr.

Sala á rjómaís og öðru isfrouði skal aðeins leyfð frá mjólkur- og brauðbúðum. Á viðurkenndum veitingastöðum má þó einnig selja slíkt til neyzlu þar á staðnum. Heilbrigðisnefnd getur veitt undanþágu frá þessum ákvæðum og með þeim skilyrðum, er henni þykir hlýða.

111. gr.

Heilbrigðisnefnd ákveður hverju sinni, hvort viðunandi skilyrði séu fyrir hendi til framleiðslu og sölu ofangreindrar vöru. Skal hún meðal annars miða við gerla-magn vörunnar, sem eigi má vera meira en segir um mjólk í 94. gr., 9. tölul.

B. Um brauðgerðarhús, brauðbúðir, heimabakstur o. fl.

112. gr.

Lofthæð brauðgerðarhúsa skal vera a. m. k. 3 m. Ljósflötur glugga sé a. m. k. $\frac{1}{10}$ gólfplatar. Aldrei má gólfplötur minni vera en 4 m² á hvern starfsmann.

113. gr.

Vöru- og geymsluklefar skulu vera bjartir, loftgóðir og rakalausir.

11

20. jan.

Um gólfhæð gilda ákvæði 96. gr.

Gólf skal vera vatnshelt, lagt flisum eða gert úr öðru vatnsheldu efni, er heilbrigðisnefnd telur það nauðsynlegt. Veggir skulu glerjaðir, eða á annan hátt þannig gerðir, að auðvelt sé að halda þeim hreinum.

Vinnuborð skulu vera laus frá vegg, færanleg og skúffulaus. Stór trog og önnur stór ílát skulu vera á hjólum.

Um varnir gegn ryki fer eftir 45. gr.

114. gr.

Ytri flötur bókunarofns skal vera sem sléttastur og að öðru leyti þannig útbúinn, að ekki safnist fyrir í honum ryk né önnur óhreinindi, enda skal auðvelt að þrifa hann. Ekki má kynda bókunarofn úr vinnustofu né nota hann til annars en bókunar.

115. gr.

Deig má ekki hnoða með öðru en höndum eða þar til gerðum vélum. Í vinnustofum er öll tóbaksneyzla óheimil.

116. gr.

Ákvæði 85. gr. taka til brauðgerðarhúsa og brauðbúða.

117. gr.

Í brauðbúðir skal inngangur vera beint af götu, og gólfhæðin svo sem í 96. gr. segir.

Á afgreiðsluborðum má aldrei geyma umbúðalausar vörur, nema í lokuðum skápum. Brauð skulu jafnan geymd og afhent í hreinum pappír eða öðrum þvilikum umbúðum. Aðrar brauðvörur skulu geymdar í lokuðum skápum. Hillur, skápar og borð skulu ekki vera fleiri en nauðsyn krefur til geymslu og sýningar á vörum, og skulu hillur vera minnst 1 cm frá vegg.

118. gr.

Ekki má neyta vöru, sem seld er í brauðbúð, þar inni, nema húsnaði og annar útbúnaður sé til þess gerður, enda komi þá sérstakt leyfi heilbrigðisnefndar til.

119. gr.

Brauðgerðir og brauðbúðir skulu flytja brauðvörur í lokuðum, rykheldum ílátum, sem alltaf sé haldið hreinum, enda skulu flutningatækin samþykkt af heilbrigðisnefnd og háð eftirliti hennar.

120. gr.

Sala á heimabökuðum brauðvörum má því aðeins eiga sér stað, að heilbrigðisnefnd hafi áður veitt leyfi til þess, og fyrirmælum hennar sé hlýtt um húsakynni, þrífnað og annað, er hún telur máli skipta.

121. gr.

Brauðvörur má aldrei hafa á boðstólum á götum úti eða torgum, né ganga með þær milli húsa í framboðsskyni.

122. gr.

C. Um meðferð og sölu kjötvöru.

11

a. Um sláturhús, frystihús, kjötskoðun o. fl.

20. jan.

123. gr.

Enginn má slátra skepnum til sölu, nema samþykki heilbrigðisnefndar komi til, og sé fullnægt skilyrðum þeim, sem hér fara á eftir, eða heilbrigðisnefnd kann að setja síðar.

124. gr.

Sláturhús má ekki reisa nær íbúðarhúsi en 50 m. Sama gildir um stíur, réttir eða gripaport. Heilbrigðisnefnd getur sett ákvæði um fjarlægð sláturhúsa o. s. frv. frá öðrum húsum eða vinnustöðvum.

125. gr.

Gólf sláturhúsa skulu steinsteypt með niðurfallsopi, einu eða fleirum, og hallist gólfíð að þeim. Veggir skulu kalkaðir, nema heilbrigðisnefnd leyfi aðra tilhögun. Skal kölkunin endurnýjuð a. m. k. einu sinni á ári fyrir aðalsláturtíð að hausti.

126. gr.

Sláturhús skal hólfa að minnsta kosti í fernt. Í einu hólfinu sé sérstakur klefi, þar sem skepnur eru deyddar. Í öðru hólfi séu skepnur gerðar til, flegnar og kjötið þvegið, en í þriðja klefanum skulu skrokkarnir hengdir upp til skoðunar og kælingar, og skal þar lögð sérstök áherzla á góða loftræstingu. Í fjórða lagi skal vera sérstakur innyflaklefi, þar sem hleypt er úr vömbum og önnur þess háttar sláturstörf unnin. Undir honum eða hið næsta honum skal vera vatnshelt gorilát eða gorgryfja og op á milli með hlera. Gorgryfjan sé að öllu gerð eins og fyrir er mælt um safngryfjur. Þó má veita öllum slíkum úrgangi beint til sjávar eftir sérstökum pípum, enda samþykki heilbrigðisnefnd allan útbúnað.

127. gr.

Vatnsleiðsla skal vera um allt húsið og að minnsta kosti einn vatnshani í hverjum klefa.

128. gr.

Í stíum, réttum eða portum, þar sem sláturgripir eru geymdir, skal flórinn steinsteyptur.

Um peningshús í sambandi við sláturhús fer eftir ákvæðum um peningshús.

129. gr.

Sláturhús og umhverfi þeirra skal jafnan vel þrifið.

Gólf skal skola hrein á hverjum degi, þegar slátrað er, jafnóðum og þau óhreinkast. Gorilát eða gorgryfjur skal tæma, jafnóðum og þær fyllast.

Réttir, stíur og port skal hreinsa daglega, ef skepnur hafa verið í þeim. Sulli skal þegar láta í sérstakt ilát og grafa þá í jörð niður minnst 1 m eða brenna, enda skal þess stranglega gætt, að hundar geti ekki náð í þá.

Slátrarar og annað starfsfólk skal vera hreinlega til fara og að jafnaði hafa hera handleggi upp að olnboga.

Um heilbrigðiskröfur til þeirra, er starfa að slátrun og meðferð sláturafurða, fer eftir 85. gr.

130. gr.

Slátrun á skepnum til sölu má aðeins fara fram í sláturhúsum, nema sérstakar ástæður séu fyrir hendi, enda komi samþykki heilbrigðisnefndar til.

Ekki má selja kjöt til manneldis, nema það hafi áður verið skoðað á sam-

11 þykktarsvæðinu af dýralækni og merkt samkv. ákvæðum um kjötskoðun. Sérstakan 20. jan. gaum skal gefa svínakjöti vegna hárorra (trikína).

Við hvers konar flutning á kjöti og sviðum má eingöngu nota vel hrein og lokuð flutningstæki eða með heilum og hreinum yfirbreiðslum. Annan sláturmat skal flytja í hreinum og luktum ílátum.

Með kjöti og öðrum sláturmat má ekki flytja lyktarsterk efni, og ekki má sterk sól, ryk eða önnur óhreinindi komast að matvæluum.

Enginn má hafa til neyzlu kjöt eða slátur af sjálfdauðum skepnum, eða skepnum, sem lógað hefur verið vegna sjúkleika, nema dýralæknir dæmi það ósaknæmt. Skepnu með næman eða grunsamlegan sjúkdóm, skrokk hennar eða afurðir, má ekki flytja inn í sláturhús, stíur, réttir eða gripaport, nema með leyfi dýralæknis.

131. gr.

Húsakynni, þar sem vinnsla matvæla úr kjöti eða sláturafurðum fer fram, skulu vera með sérstakri loftræstingu, auk glugga á hjörum. Gólf skal vera vatnshelt og lagt flisum eða öðru efni, sem heilbrigðisnefnd telur jafngilt. Rás skal vera úr gólfinu niður í skólpræsi. Heilbrigðisnefnd getur leyft, að notað sé á gólf hreinlegt efni til varnar slyshættu. Veggir skulu lagðir flisum eða glerjaðir, nema heilbrigðisnefnd leyfi annað. Flisar eða glerjun skal ná a. m. k. 1.8 m frá gólfi. Að öðru leyti skulu loft og veggir ljósmálaðir.

132. gr.

Krókar eða stengur, sem ætlaðar eru til að hengja kjöt á, skulu vera úr gljáðu aluminium eða öðru jafnhreinlegu efni og ekki nær vegg en svo, að kjöt það, sem þar hangir, snerti ekki veggina. Þar sem ekki eru sérstakar vélar til kjötskurðar eða höggs, skulu fjalhögg vera úr hörðum viði.

Kjöt skal jafnan haft á hreinum hillum, borðum eða grindum, en aldrei á gólfum.

133. gr.

Frystihús skulu útbúin með frystivélum, sem hafa hæfilega kæliorku miðað við einangrun og stærð húsanna, og sé frostmagn þeirra nægilegt til að frysta kjötið á hæfilegum tíma og til að halda hitastigi í geymsluklefum a. m. k. $\div 10^{\circ}$ C.

Til ísframleiðslu má eingöngu nota drykkjarvatn.

Hverju frystihúsi skal skipt a. m. k. í þrennt, sem sé forkælirúm, þar sem kjötið sé kælt undir frystingu, frystiklefa, einn eða fleiri, og geymslurúm, þar sem kjötið er geymt, þangað til það á að flytja burt.

Klefar skulu vera múrhúðaðir og rakavarðir. Veggir, gólf og loft skulu vera vel einangruð, og dyraumbúnaður þéttur og öruggur. Úr klefa má ekki vera rás niður í skólpræsi. Hitunar- og ljósaútbúnaði í húsunum skal þannig fyrir komið, að hann valdi sem minnstum áhrifum á hitastig í þeim. Hreinar og færanlegar grindur skulu vera í frystiklefum, til að leggja vörurnar á, enda má aldrei leggja þær á gólf. Ekki má geyma saltaðar vörur í frystiklefa.

134. gr.

Heilbrigðisnefnd getur sett reglur um reykingu kjöts, varðandi hollustuháttu.

b. Um kjötsölu og kjötbúðir.

135. gr.

Kjötbúðir skulu þannig gerðar:

1. Ljósflötur glugga má ekki vera minni en $\frac{1}{10}$ gólfflatar, sem aldrei skal vera minni en 15 m². Loftræsting skal vera samkv. 131. gr.

2. Um inngang í búðina fer sem í 96. gr. segir.
3. Um gólf, loft og veggj fer samkv. 131. gr.
4. Um hillur og skápa fer samkv. 118. gr.
5. Búðarborð skulu þannig gerð, að botn þeirra sé minnst 15 cm frá gólfi. Þau skulu lögð gleri, marmara eða öðru því efni, er heilbrigðisnefnd telur jafngilt. Ekki má geyma umbúðalausar vörur á afgreiðsluborði, nema á fremri brún búðarborðsins sé nægilega há brík úr gleri eða öðru efni til varnar því, að kaupendur snerti matvælin eða andi á þau.
6. Um króka, stengur og önnur tæki, svo og meðferð kjöts, fer eftir 132. gr.
7. Kjötbúðir skulu vera óupphitaðar.

11

20. jan.

136. gr.

Vörur, sem neyta má án frekari matreiðslu, skulu geymdar í glerskáp.

137. gr.

Hverri kjötbúð skal fylgja nægilega stór geymsluklefi með vatnsleiðslu, kæliklefi og kælikápur. Geymsluklefinn skal gerður líkt og sölubúðin, að öðru en því, að veggir þurfa ekki að vera lagðir flisum.

Úr kæli Rúmi má ekki vera rás niður í skólpræsi.

138. gr.

Ákvæði 85. greinar taka einnig til kjötbúða.

139. gr.

Í kjötbúðum má og selja nýjan og reyktan lax og silung, síld, salta, kryddaða eða reykt, fiskfars, alls konar niðursuðuvörur, feitmeti, álag, osta, egg og harðfisk, samkv. 147. gr. 6. tölul., kartöflur, rófur og grænmeti alls konar, svo og aðrar matvörur, sem heilbrigðisnefnd leyfir. Jafnan sé þess vandlega gætt, að vörurnar snerti ekki aðrar óvarðar vörur.

D. Um meðferð og sölu fisks.

140. gr.

Aldrei má selja til manneðis fisk, sem er óslægður, óhreinn, skemmdur eða á annan hátt óhæfur til neyzlu.

Aldrei má selja fisk, ef hann hefur ekki verið slægður, áður en sólarhringur er liðinn frá því hann veiddist.

Þó er leyft að selja óslægðar þær fisktegundir, sem venju samkvæmt eru seldar þannig, svo sem hrognkelsi.

141. gr.

Heilbrigðisnefnd getur sett fyrir mæli um þrifnað og heilbrigðisháttu við lýsivinnslu, tilbúning fiskimjöls, niðursuðu fisks og fiskmetis og við hvers konar fiskiðju.

142. gr.

Um fiskverkunarhús fer sem hér segir:

Gólf skulu vera steinsteypt með niðurfallsopi, einu eða fleirum, og hallist gólfið að þeim. Veggir skulu kalkaðir, nema heilbrigðisnefnd leyfi aðra tilhögun. Skal kölkunin endurnýjuð minnst einu sinni á ári.

Vatnsleiðsla skal vera um allt húsið og í hverju herbergi.

143. gr.

Gólf, ker, trog og önnur ilát skal skola hrein á hverjum degi, svo oft sem þurfa þykir.

144. gr.

Prifa skal vel fiskverkunarhús og umhverfi þeirra.

145. gr.

Þar sem fiskfars, fiskbollur og þess háttar fiskmeti er framleitt til almennrar sölu, skulu húsakynni vera samkv. 131. gr., eftir því sem við á.

146. gr.

Um flutning á fiski til vinnslu og sölustaða fer sem hér segir:

1. Gæta skal fyllsta hreinlætis, enda má aldrei leggja fisk á götu eða gangstéttir, eða á bryggjur, nema breitt sé undir hann.
2. Fisk, sem fluttur er landveg til bæjarins, má ekki selja til manneldis, nema hann sé fluttur slægður og í kössum, sem taka mest 50 kg. Heilagfiski og skötu þarf þó ekki að flytja í kössum, en flytja skal það þá í heilu lagi. Fiskinn skal verja með yfirbreiðslu.
3. Kassar, sem hafðir eru til flutnings fisks um bæinn til neytenda, skulu auðkenndir með nafni eða merki seljanda. Um gerð þeirra fer eftir ákvörðun heilbrigðisnefndar.
4. Bæjarstjórn getur sett sérstakar reglur um sölu frosins fisks, eftir tillögum heilbrigðisnefndar.

147. gr.

Um fiskbúðir fer sem hér segir:

1. Ljósflötur glugga má ekki vera minni en $\frac{1}{10}$ gólfplatar. Þar skal vera vatnsleiðsla og sérstök loftræsting, auk glugga á hjörum. Um gólf, vegg og loft fer samkvæmt 131. gr.
2. Búðarborð skulu vera skúffulaus og þannig gerð, að auðvelt sé að hreinsa undir þeim. Á þeim skulu vera plötur úr ryðfríu stáli eða öðru efni, sem heilbrigðisnefnd telur jafngilt til hreinlætis.
3. Í búð eða geymsluklefa (sbr. 5. tölul.) skal vera þvottaker með rennandi vatni til fiskþvotta.
4. Fiskur, sem hafður er til daglegrar sölu, skal vera í trogum eða kössum, og ákveður heilbrigðisnefnd gerð þeirra. Aldrei má leggja fisk á gólf.
5. Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að sölubúð fylgi geymsluklefi. Gólf og loftræsting hans skal fullnægja sömu hreinlætisskilyrðum og búðin.
6. Í fiskbúðum má og selja niðursuðuvörur, sjófugla, hval, sel og harðfisk, sem ávallt skal geymdur og afgreiddur í sérstökum umbúðum.

148. gr.

Um útisölu fisks gilda þessi ákvæði:

1. Fisksali má aðeins selja fisk á þeim stað, er bæjarráð hefur úthlutað honum. Skulu fisksöluleyfi þessi veitt til eins árs í senn.
2. Fiskurinn skal seldur úr hreinlegum, máluðum vögnum eða ilátum, sem auðvelt er að halda hreinum. Vagnar fisksala skulu vera grænmálaðir utan, en ljósmálaðir innan, og sé nafn sölumanns eða merki utan á hverjum vagni. Hverjum vagni skal fylgja fata með loki undir slóg og annan úrgang.
3. Hreinsa skal sölustað vandlega á degi hverjum að lokinni sölu.

149. gr.

Starfsfólk, er vinnur að fiskvinnslu til matar eða fisksölu, skal hafa hreinlega, hvíta hlífðaryfirhöfn. Um heilbrigði þess og þrifnaðarháttu fer að öðru leyti eftir 85. gr.

E. Um nýlenduvoorubúðir.

150. gr.

Um nýlenduvoorubúðir gilda ákvæði 135. gr. 1., 2. og 4. tölul.

Loft og veggir skulu ljósmálaðir og gólf lögð dúk eða öðru efni, sem heilbrigðisnefnd tekur gilt.

Búðarborð skulu þannig gerð, að allar hliðar þeirra séu fastar við gólfið, og neðri flötur hillu aldrei minna en 15 cm frá gólfi. Þau skulu lögð hörðu og hreinlegu efni, er fullnægir kröfum heilbrigðisnefndar.

Hverri nýlenduvoorubúð skal fylgja hæfileg geymsla, og skal gera sömu heilbrigðiskröfur til hennar og búðarinnar, eftir því sem við á.

151. gr.

Kornvörur, kex, sykur og aðrar neyzluvörur, sem eru vegnar eða mældar jafnóðum og sala fer fram, skal geyma í vel luktum skúffum eða ílátum. enda standi þau aldrei opin, nema þegar í þau er látið eða úr þeim tekið til afgreiðslu. Skal ætíð afgreiða slíkar vörur með skóflum, skeiðum, spöðum, tångum eða því líkum tækjum, en aldrei taka á þeim með berum höndum, nema þær séu í umbúðum. Skal og ætíð þannig um húið, að kaupendur geti ekki handleikið vörurnar, áður en þær eru afgreiddar.

Smjör, smjörliki og ost skal geyma í lokuðum glerskápum. Smjör og smjörliki skal ávallt selt í sérstökum umbúðum.

152. gr.

Í nýlenduvoorubúðum má selja kjöt- eða fiskmeti aðeins niðursoðið og harðfisk samkv. 147. gr. 6. tölul.

153. gr.

Steinolíu eða aðrar óþrifaugar og daunillar vörur, má ekki selja í nýlenduvoorubúðum. Sápu og annað þvottaefni má aðeins selja í sérumbúðum.

Þó getur heilbrigðisnefnd leyft sölu á slíkum vörum í herbergi, sem er í sambandi við húðina, ef tryggilega er um húið.

XIV. KAFLI**Um peningshús og áburðargryfjur, búpening, alifugla, hunda o. fl.**

154. gr.

Leyfi heilbrigðisnefndar þarf til búpeningshalds, alifugla- og loðýraræktar, nema í sambandi við búskap á lögbýli eða rekin í tilraunaskyni í þágu almennings. Samþykki heilbrigðisnefndar þarf ávallt um húsakynni og allan útbúnað og tilhögun varðandi hollustuháttu, enda hefur nefndin eftirlit með öllu slíku og getur sett fyrir- mæli um það hverju sinni.

155. gr.

Búpening má ekki hafa í sama húsi og íbúð. Ekkert peningshús má reisa nær vatnsbóli en 15 m, enda halli ekki að því frá peningshúsinu, og ekki má það vera nær íbúðarhúsi eða alfaravegi en 10 m.

156. gr.

Búpeningshús skulu vera rúmgóð, björt og loftgóð og þannig gerð, að auðvelt sé að þrifa þau. Skulu þau kófluð eða þrifu á jafngildan hátt minnst einu sinni á ári. Gólf og flór skal gera úr steinsteypu.

11

20. jan.

157. gr.
Um áburðargeymslu (safnhús eða gryfju) í sambandi við peningshús (sbr. 16. og 80. gr. 1. tölul.) skal þannig búið, að ekki geti horizt frá henni ódaunn eða óhreinindi og hún sé hættulaus mönnum og skepnum.

Bæjarstjórn lætur gera uppdrætti og nánari fyrirsagnir um gerð slíkrar áburðargeymslu.

158. gr.

Búfé má ekki ganga laust, nema gæzlumaður fylgi því eða það sé í öruggri vörzlu.

159. gr.

Svinabú skulu vera afgirt.

160. gr.

Lausa hesta má aldrei reka um götur eða vegi, nema útflutningshross á leið til skips undir eftirliti lögreglunnar.

161. gr.

Hundahald er óheimilt, að undanteknum þarfahundum í sambandi við búskap á lögbýli, enda sé það háð eftirliti heilbrigðisnefndar.

162. gr.

Heilbrigðisnefnd getur gert ráðstafanir til útrýmingar á óskiladýrum eða fuglum, ef hún telur stafa af þeim óþrifnað, sýkingarhættu eða önnur alvarleg óþægindi fyrir bæjarbúa.

XV. KAFLI

Um gistihús, matsöluhús og aðra veitingastaði.

163. gr.

Hver sá, er setja vill á stofn eða reka gistihús eða gististað, matsölu eða veitingahús, skal tilkynna það heilbrigðisnefnd, enda þarf samþykki hennar til. Slík starfsemi er háð eftirliti nefndarinnar um hreinlæti og hollustuháttu í hvívetna.

164. gr.

Gistihús nefnist hvert það hús eða hluti úr húsi, sem að staðaldri hýsir næturgesti fyrir borgun. Herbergi, sem leigð eru til gistingar, skulu fullnægja sömu skilyrðum og sett eru um venjuleg íbúðarherbergi.

Herbergi, sem leigt er til næturgistingar, má ekki vera minna en svo, að 8 m³ loftrúm komi á hvern gest og 3.4 m² gólfplötur, en heilbrigðisnefnd getur krafizt meira rúms, ef hún telur sérstakar ástæður til. Hún getur ákveðið, að í hverju herbergi sé tilkynnt, á áberandi stað og með hæfilega stóru letri, hve margir megi gista í því samtímis. Þá getur heilbrigðisnefnd ákveðið, að gistihús hafi, auk svefnherbergja, sérstaka dagstofu fyrir gesti, er ekki sé notuð til þess að sofa í. Aldrei má nota veitinga- eða matstofur fyrir svefnherbergi.

Gólf skulu lögð gólfdukk eða öðru því efni, sem heilbrigðisnefnd telur jafngilt.

165. gr.

Gestir og starfsfólk skal hafa greiðan aðgang að fatageymslum, drykkjarvatni, nægilega mörgum handlaugum með hreinum handklæðum og sápu, salernum og baði, öllu innan húss, eftir því sem heilbrigðisnefnd telur fullnægjandi.

Umráðamaður skal sjá um, að þrifnaður og umgengni öll sé óaðfinnanleg, þ. á m. að herbergi séu ræst vandlega á hverjum degi, ef notuð eru.

166. gr.

Allur sængurbúnaður skal fullnægja almennum kröfum um efni og gerð. Skal rúmfatnaður ætíð vel hirtur, endurnýjaður og hreinsaður eftir þörfum. Aldrei má finnast af rúmfatnaði fúkkalykt eða annar ódaunn.

Aldrei má vísa nýjum gesti til sængur nema í hrein rúmföt (rekkjuvoðir og koddaver). Skal skipta líni við hvern gest og minnst vikulega.

Hver næturgestur skal hafa sérstakt næturgagn.

11

20. jan.

167. gr.

Ekki má taka mann í herbergi, sem sjúkur maður hefur, eða hefur haft, án þess að það og allur rúmfatnaður sé sótthreinsaður, nema borgarlæknir telji óþarft.

Sömu skyldur hvíla á gistihússstjóra og á húsráðanda, samkv. gildandi lögum, ef vitað er eða ástæða til að ætla, að næmur sjúkdómur sé meðal gestanna.

168. gr.

Inngangur í veitingastofur skal vera greiður frá götu um anddyri og ekki gengið í gegnum sölubúð eða önnur húsakynni, sem óviðkomandi eru veitingasölum. Sérstakur inngangur sé til aðflutninga í eldhús og til að flytja burtu sorp og annan úrgang.

Lofthæð í veitingastofu eða stofum, ef fleiri eru samliggjandi, enda sé þá opið í milli, skal vera minnst 2.5 m, og loftrymi ekki minna en 75 m³. Gólfplötur skal aldrei minni en 30 m², enda séu hverjum gesti ætlaðir minnst 1.15 m².

Góð og hæfileg birta skal vera í veitingastofum, og séð skal fyrir nægilegri loft-ræstingu, vélknúinni, ef heilbrigðisnefnd telur þess þörf.

Gólf skulu lögð gólfduk eða öðru því efni, er heilbrigðisnefnd tekur gilt.

Veggir og loft skulu máluð eða þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum.

169. gr.

Gestum skal sjá fyrir fatageymslu í réttu hlutfalli við stærð veitingastofu og aðrar aðstæður. Fullkomin og nægilega mörg salerni, þvagskálar, þvottaskálar og önnur hreinlætistöki skulu vera innan húss handa gestum og starfslíði, enda skal svo til haga, að ekki geti borizt þaðan óþefur í veitingastofu, matreiðslu- eða framreiðsluhús.

170. gr.

Á veitingastöðum, þar sem heitir réttir eða drykkir eru framreiddir, skal vera sérstakt eldhús með fullkomnum tækjum til matreiðslu og uppþvottar. Í eldhúsum skal vera góð loftræsting, vélknúin, ef þurfa þykir. Sérstakt herbergi skal vera til framreiðslu smurðs brauðs, ef heilbrigðisnefnd telur nauðsynlegt. Matvælageymslur séu í góðu lagi og með kælitækjum, ef heilbrigðisnefnd krefst. Gólf skulu vera vatns-held og auðvelt að þrifa þau.

Hæfileg stærðarhlutföll skulu vera milli veitingasala annars vegar og matreiðslu-, uppþvotta- og geymslurúma hins vegar.

171. gr.

Bekkir, hillur, uppþvottaker, suðuáhöld, matar- og drykkjarilát og því um líkt skal heilt og þannig gert, að auðvelt sé að halda því hreinu.

Gólf í veitingastofum og öðrum herbergjum, sem starfrækslan fer fram í, skulu þvegin minnst einu sinni á dag, og oftár, ef því verður við komið og nauðsynlegt þykir. Ekki má sópa gólf. Borð, stóla, gluggakistur og annað þess háttar skal gera hreint daglega. Dúklaus borð skal hreinsa eftir hverja notkun, og borðdúka má aðeins nota hreina.

11 Minnst einu sinni í viku skal gera rækilega hreina eldhússkápa, búr, hillur og
20. jan. þess konar.

Ekki má geyma í húsnæði, sem notað er vegna veitinga, aðra hluti eða efni en þau, sem nota þarf til dagslegs rekstrar.

172. gr.

Öll matvæli skulu vera þannig geymd, að fulls hreinlætis sé gætt, og ekki komist að þeim ryk eða önnur óhreinindi, og má einungis nota þau hrein og óskemmd. Allur úrgangur skal daglega fluttur burtu og svo séð um, að hann geti ekki spillt matvælum.

Öll matar- og drykkjaráhöld skal ætíð nota hrein og heil, og skulu þau þola suðu, enda getur heilbrigðisnefnd sett fyrirmæli um uppvott og þ. á m. ákveðið, að áhöld séu soðin eftir hverja notkun. Þurrkur og þvottakústa skal jafnan sjóða eftir hverja notkun.

173. gr.

Starfsfólk skal vera hreinlega til fara og nota við starf sitt sérstök föt, sem ekki séu notuð til annars. Fólk, sem starfar í búri og eldhúsi, skal að jafnaði eins klætt og starfsfólk í mjólkurbúum, sbr. 85. gr. Það skal gæta hreinlætis í hvívetna, þ. á m. þvo vandlega hendur eftir notkun salerna og þvagstæða. Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að starfsfólk hafi sérstaka og nægilega fatageymslu, klefa til fata-skipta og sérstaka matstofu.

Sömu heilbrigðisreglur skulu gilda um starfsfólk á veitingastöðum og í mjólkurbúum, sbr. 85. gr.

174. gr.

Undanþágu frá ákvæðum um inngang og stærð veitingastofa getur heilbrigðisnefnd veitt matsöluhúsum, sem eingöngu eða mestmegnis selja föstum viðskiptamönnum fæði, og veitingastofum, sem eru ætlaðar verkamönnum í vinnutíma.

XVI. KAFLI

Um baðhús og baðstaði, sundhús og sundstaði, íþróttahús og íþróttasvæði.

Almenn ákvæði.

175. gr.

Hver sem setja vill upp fyrirtæki þau, er í kafla þessum greinir, handa almenn- ingi, skóla, stofnun eða félagi, skal tilkynna það heilbrigðisnefnd, enda þarf leyfi hennar til þess að setja á stofn eða reka slíka starfsemi. Leyfisbeiðni skal fylgja nákvæm lýsing af tilhögun allri og uppdráttur af húsnæði og svæði. Sama er, ef þessu skal breyta. Heilbrigðisnefnd hefur eftirlit með hreinlæti og útbúnaði.

176. gr.

Kennarar, baðverðir og aðrir starfsmenn skulu fullnægja ákvæðum 71. gr.

Starfsfólk allt skal ganga hreinlega til fara og gæta fyllsta þrifnaðar í hvívetna. Fólk, sem hefur smitandi sjúkdóm eða óþrifakvilla, opin sár, rennsli úr augum, eyrum eða nefi, augnþrota, áberandi kvef eða niðurgang, má ekki taka þátt í íþróttum eða leikum né haða sig eða synda á stofnunum samkvæmt þessum kafla.

Nú virðist umsjónarmanni eða kennara vera ástætt um einhvern, svo sem segir í 3. mgr., og skal þá synja honum aðgangs, nema læknisvottorð komi til.

Öllum er skylt að ganga þrifalega um þau hús og svæði, sem í kafla þessum getur, enda má vísa þeim burt sem brotlegir verða í því efni.

Gæta skal þess, að hundar eða önnur dýr hafist ekki við í húsum eða á svæðum, sem í þessum kafla greinir.

11
20. jan.

Umsjónarmaður skal vera við hverja slíka stofnun.

177. gr.

Í öllum stofnunum, sem í þessum kafla getur, skulu vera nægilega margar fata-geymslur og búningsklefar, aðgreindir handa konum og körlum. Skulu þeir vera nægilega heitir, hjartir, rúmgóðir og vel loftræstir. Enn fremur skula vera í stofnunum þessum eða í sambandi við þær nægilega mörg vatnssalerni, aðgreind handa konum og körlum, þvagstæði og þvottaskálar til afnota öllum aðiljum, þ. á m. áhorfendum, ef því er að skipta. Um tölu og tilhögun salerna handa íþróttaiðkendum og baðgestum fer eftir 70. gr.

Biðstofur, gólf og ganga skal þvo og ræsta eftir þörfum og a. m. k. einu sinni á dag. Alla búnings- og baðklefa skal þvo og hreinsa eftir hverja notkun.

Baðföt, handklæði, burstar og þess háttar, sem lánað er til afnota, skal soðið eftir hverja notkun eða lagt í sóttgreinsunarlög, eftir því sem heilbrigðisnefnd tekur gilt, og skulu þá þessi tæki að því búnu þvegin.

178. gr.

Um drykkjarvatn og drykkjarker skal fara eftir 69. gr.

A. Um baðhús og baðstaði, sundhús og sundstaði.

179. gr.

Baðhús skulu vera björt, rúmgóð, með góðri loftræstingu og nægilegum hita. Lofthæð skal vera minnst 3 m, nema í herbergjum starfsfólks og geymslur. Gólf og veggir í 1.8 m hæð skulu vera lagðir flísum eða öðru jafngildu efni, og svo gengið frá veggjum að öðru leyti, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Biðstofur, herbergi starfsfólks og geymslur eru undanþegnar ákvæðum um flísalagningu. Biðstofur, búnings- og baðklefar skulu vera hjartir og nægilega rúmgóðir, loftræstir og heitir.

Um finnskar baðstofur, gufuböð o. fl. setur heilbrigðisnefnd sérstök fyrirmæli, eftir þörfum.

180. gr.

Starfsfólk í bað- og sundhúsum skal klæðast hvítu yzt fata, vera í sérstökum hreinum sokkum eða sokkalaust og hafa sérstaka skó á fótum við vinnu sína.

181. gr.

Um sundhús fer eftir 179. gr. Lofthæð þeirra fer þó eftir ákvörðun heilbrigðisnefndar hverju sinni.

182. gr.

Sundlaugar skulu vera steyptar. Veggir og botn í sundlaugum innan húss skal lagður flísum eða öðru jafngildu efni, en í öðrum sundlaugum skulu veggir og botn vera svo sléttir, að auðvelt sé að halda þeim hreinum.

Laugarbarmar skulu vera hærri en gólfið í kring og ekki hálir að ofan.

Meðfram laugarbörnum innanverðum, við vatnsborð, skulu vera þéttar rennur eða hæfilega mörg ilát til þess að taka við óhreinindum, enda má enginn hrækja eða snýta sér í laugina, skola þar sundföt, né saurga hana á annan hátt. Gæzlumönnum og sundkennurum er heimilt að vikja þeim, er brotlegir verða, úr sundlaug.

183. gr.

Við hverja sundlaug skulu vera tiltæk björgunartæki, enda getur heilbrigðisnefnd gefið fyrirskipanir um útbúnað þeirra, um kunnáttu starfsfólks um björgun og lífgunartilraunir og um möguleika til að afla skjótrar læknishjálpar.

11

20. jan.

184. gr.

Útisundlaug má ekki vera nær peningshúsum, safngryfjum, sorphaugum og öðru slíku en 200 m, nema fullnægjandi ráðstafanir séu gerðar til varnar gegn óhreinun á vatninu.

Svo skal um búá, að vatn úr umhverfi sundlaugar geti ekki runnið í hana eða safnast fyrir í kringum hana.

185. gr.

Sundlaugarvatn skal vera hreint, enda má gerlafjöldi ekki vera meiri en 1000 í cm^3 , og saurgerlar mega ekki finnast í 10 cm^3 . Taka skal sýnishorn til rannsóknar ekki sjaldnar en einu sinni í viku. Laug skal alltaf tæma og hreinsa, þegar gerlafjöldinn reynist 10 sinnum meiri en sagt var, annars eftir þörfum. Hreinsa skal óhreinindi á yfirborði jafnskjótt sem þeirra verður vart. Sýnileg óhreinindi á botni skal hreinsa daglega. Vatnið sé 15–25° C og lofthiti í yfirbyggðum sundlaugum 3–4° hærrí.

186. gr.

Hæfilega mörg steypiböð skulu fylgja hverri sundlaug. Skal svo til hagað, að aðeins verði gengið úr búningsklefum í laugina í gegnum baðklefa, enda skal hver sundlaugarnotandi sápuþvo sig og baða vandlega, áður en hann fer í laugina. Salernum og þvagskálum skal þannig fyrir komið, að aðeins verði komið úr þeim í laugina um baðklefa. Sá hluti gólfs utan laugarinnar, sem notendur þurfa að ganga um, skal afgirtur, svo að eigi gangi þar aðrir. Heilbrigðisnefnd getur ákveðið ráðstafanir til varnar fótamyglu.

187. gr.

Ekki má hleypa fleiri baðendum í laugina í einu en svo, að minnst 3.5 m^2 af yfirborði vantsins komi á hvern fullorðinn mann, eða 1.9 m^2 á hvert barn, 12 ára eða yngra. Skal auglýst á áberandi stað við laugina, hve margir megi samtímis fara í hana.

188. gr.

Nú vita menn eða grunar, að sundlaug sé eða verði útbreiðslustaður sjúkdóms, og skal þá tafarlaust tilkynna það borgarlækni og heilbrigðisnefnd, sem gerir þá viðeigandi ráðstafanir, enda getur nefndin látið loka lauginni um tíma, meðan rannsókn eða sóttþreinsun fer fram.

189. gr.

Um klæðnað starfsfólks við sundlaugar fer eftir 180. gr.

190. gr.

Útibaðstaði má hvergi leyfa, þar sem vatn er saurgað, eða hætta er á, að það saurgist, nema fullnægjandi varnarráðstafanir séu gerðar, enda láti heilbrigðisnefnd rannsaka baðvatnið eftir þörfum. Ef saurgerlar finnast í 0.1 cm^3 eða minna magni, getur heilbrigðisnefnd lokað staðnum um tíma eða að fullu, ef ekki fæst bót á ráðin.

Um þrifnað baðgesta fer eftir 3. málsgr. 182. gr.

191. gr.

Ákvæði 183. gr. taka og til útibaðstaða. Heilbrigðisnefnd getur gert frekari ráðstafanir til varnar slysum, svo sem um baðiðkanir barna.

192. gr.

Heilbrigðisnefnd getur sett ákvæði um, hversu margir megi vera í vatninu samtímis.

B. Um íþróttahús.

193. gr.

Íþróttahús skulu vera björt og rúmgóð. Séð skal fyrir nægilegri loftræstingu, vélknúinni, ef þurfa þykir. Í íþróttasölum má ljósflötur glugga ekki vera minni en $\frac{1}{6}$ gólfplatar. Hiti skal vera hæfilegur og í bað- og búningsklefum ekki minni en 20° C. Gólf íþróttasala skulu gerð úr þannig efni, að sem minnst slyshætta stafi af, enda samþykki heilbrigðisnefnd gerð þeirra.

194. gr.

Auk íþróttasala, fatageymslu, salerna og þvaghúsa, skulu í hverju íþróttahúsi vera:

1. Steypiböð, og séu ekki fleiri en fjórir um hverja baðdreifu.
2. Þurrkherbergi handa baðendum.
3. Áhaldaherbergi.
4. Herbergi eða skápur fyrir ræstitæki.
5. Kennaraherbergi.
6. Búningsherbergi. Þar sem íþróttaflokkar koma þegar hver á eftir öðrum, skulu þau vera tvö.

195. gr.

Öll áhöld, svo sem dýnur, skulu gerð þannig, eftir því sem unnt er, að þau valdi sem minnstu ryki og séu auðveld til hreinsunar.

196. gr.

Úr búningsklefa skal gengið beint í íþróttasal, og aðeins á hreinum skóm, sérstaklega ætluðum til leikfímiiðkana.

197. gr.

Íþróttahús má aldrei nota örar en svo, að nægilegur tími gefist til nauðsynlegrar hreinsunar og loftræstingar. Skal þess og gætt, að nægilegur hiti sé að lokinni loft-ræstingu.

Íþróttasali má ekki nota til annars en íþróttaiðkana, nema með leyfi borgar-læknis, enda sé þá fylgt fyrir mælum hans og kröfum um ræstingu eftir á.

C. Um íþróttasvæði og útileikvelli.

198. gr.

Íþróttasvæði undir berum himni skulu þannig gerð, að þrífaleg séu og af þeim stafi sem minnst ryk eða önnur óþríf. Séð skal um hreinsun á þeim eftir þörfum, og aldrei má safnast þar fyrir rusl eða úrgangur.

Slíkum svæðum skulu jafnan fylgja steypiböð, samkv. 194. gr. 1. tölulíð.

199. gr.

Heilbrigðisnefnd setur sérstakar reglur um útileikvelli barna, eftir því sem hún telur nauðsyn bera til. Stærð útileikvalla sé miðuð við minnst 7 m² á hvert barn. Af leikvelli skal vera gengt beint í salerni, og séu eigi fleiri en 40 börn um hvert salerni. Enn fremur skal séð fyrir þvagskálum eftir þörfum. Á leiksvæðinu sé drykkj-arvatn, enda skal svo með fara, sem 69 gr. segir. Vellirnir séu þaktir hentugum ofaniburði.

11

20. jan.

XVII. KAFLI

Um rakarastofur, hárgreiðslustofur og hvers konar snyrtistofur.

200. gr.

Um starfsemi þá, sem í þessum kafla greinir, gilda ákvæði 175. gr., eftir því sem við á.

201. gr.

Húsakynni skulu vera björt og rúmgóð, með nægilegri loftræstingu og upphitun, og mega aldrei vera í sambandi við íbúð. Á hvern aðgerðarstól má ekki koma minna en 5 m² gólfplötur og lofthæð ekki vera minni en 2.7 m. Heilbrigðisnefnd getur samt leyft minni lofthæð, en aldrei undir 2.5 m, enda komi þá minnst 13.5 m³ loftrými á aðgerðarstól.

Gólf skulu vera lögð dúk eða öðru efni, er heilbrigðisnefnd telur fullnægjandi. Veggir og loft skal olíumálað, eða lagt sléttu veggfóðri, sem þolir þvott. Séð skal fyrir nægilega mörgum þvottaskálum með rennandi vatni, eftir því sem starfseminni telst nauðsynlegt.

Starfsfólk og gestir skulu hafa greiðan aðgang að salernum og þvottaskálum.

202. gr.

Um heilbrigði starfsfólks skulu gilda ákvæði 85. gr.

Starfsfólk skal í hvívetna gæta hins ítrasta hreinlætis og vera klætt hreinni, hvíttri yfirhöfn.

203. gr.

Ekki má taka til meðferðar fólk, sem vitanlega er haldið næmum húðsjúkdómi, eða ástæða er til að ætla, að svo sé ástatt um.

Nú verður starfsfólk þess vart eftir á, að tekinn hefur verið til meðferðar maður, sem haldinn var slíkum sjúkdómi, og skal þá starfsmaður þegar í stað leggja þau áhöld til hliðar, er við manninn voru notuð, þvo hendur sínar vandlega og tilkynna borgarlækni, er gerir ráðstafanir til sóttthreinsunar, ef þurfa þykir.

Nú telur gestur, að hann hafi orðið fyrir smitun eða óþrifum, og skal hann þá tafarlaust tilkynna það borgarlækni, er lætur rannsaka málið.

204. gr.

Hnífa, skæri, klippur, greiður, burstu og önnur slík áhöld skal vandlega hreinsa eftir hverja notkun. Ætíð skal nota hreina dúka og hrein handklæði við hvern gest, og á höfuðbrik stóla skal jafnan vera pappír, er endurnýist eftir hvern gest. Notaðir dúkar og handklæði skulu jafnóðum lögð í þar til gerða kórfa eða skúffu. Þar sem notuð eru rafmagnsáhöld, skal gerð þeirra og tenging viðurkennd af rafmagnseftirliti ríkisins.

205. gr.

Gólf skal þvo vandlega að minnsta kosti einu sinni á dag, svo og hreinsa ræki-lega stóla, borð og aðra húsmuni, fasta og lausa. Afklippt hár skal hreinsa af gólfi jafnóðum.

206. gr.

Hundum og köttum má ekki hleypa inn í húsnæðið.

XVIII. KAFLI

Um barnaheimili, elliheimili, sjúkrahús, lækningastofur og aðrar heilbrigðisstofnanir.

11

20. jan.

Almenn ákvæði.

207. gr.

Hver sá, er koma vill upp starfsemi samkv. þessum kafla, skal tilkynna það heilbrigðisnefnd, áður en hann leitar samþykkis ráðherra og áður en byggingarfrankvæmdir hefjast, enda þarf samþykki nefndarinnar um húsnæði og hollustuháttu, og fylgi umsögn hennar umsókninni til ráðherra. Nauðsynlegir uppdættir og upplýsingar (sbr. 2. gr. laga nr. 30 frá 19. júní 1933) skulu fylgja tilkynningu. Sama gildir um breytingar á húsakynnum og hollustuháttum. Allar slíkar stofnanir skulu háðar eftirliti heilbrigðisnefndar, enda eigi borgarlæknir og heilbrigðisnefnd jafnan greiðan aðgang til eftirlits.

208. gr.

Vistherbergi slíkra stofnana skulu ávallt fullnægja lágmarkskröfum um íbúðarherbergi, sbr. 32. gr. Eldhús, matreiðslu-, uppþvotta- og geymslurúm, svo og fatageymsla, salerni og hreinlætistöki skulu ávallt fullnægja lágmarkskröfum 169. og 170. gr., eftir því sem við á. Veggi og loft skal vera auðvelt að þvo, og gólf skulu lögð gólfdukk eða öðru efni, sem heilbrigðisnefnd tekur gilt.

Sjá skal fyrir nægum og hentugum hita og fullnægjandi loftræstingu, enda getur heilbrigðisnefnd ákveðið sérstök loftræstingartæki eftir þörfum.

Ekki má þurrka þvott í vistherbergjum.

Í húsakynnum skal vandleg ræsting fara fram minnst einu sinni á dag, enda séu herbergin vel loftræst á eftir.

Ekki mega hundar eða kettir hafast við í húsakynnum.

Um heilbrigði starfsfólks fer samkv. 85. gr.

Ákvæði 172. gr. taka til stofnana þeirra, er hér greinir, eftir því sem við á.

A. Ungbarnaheimili.

209. gr.

Ákvæði 209.—216. gr. taka til heimila eða stofnana, sem vista til langdvalar ungbörn, fram til 2½ árs aldurs, annað hvort daglangt eða allan sólarhringinn.

210. gr.

Húsnæði ungbarnaheimilis má ekki vera í kjallara eða undir súð. Nægilega stór grasblettur eða annað þrifalegt, afgirt svæði skal fylgja heimilinu, og skal svo um búíð, að börnin geti þar ætíð notið skjóls gegn stormi og göturyki, enda má bletturinn ekki liggja að fjölfarinni götu.

211. gr.

Húsnæði skal vera a. m. k. 3 stofur, svefnstofa, dagstofa eða leikstofa fyrir þau börn, sem á legg eru komin, og borðstofa. Húsnæði skal fylgja sérstakt eldhús með kæliskáp, búr með glugga á útvegg, fatageymsla samkv. 68. gr., venjuleg hreinlætis- og þvottaherbergi ásamt baðtækjum, næturgagnageymslum og hæfilega mörgum salernum og skolvöskum.

Loks skal vera sérherbergi, er taka má til bráðabirgðaeinangrunar, ef smitandi eða grunsamleg veiki kemur upp á heimilinu.

Ungbarnaheimili má ekki hafa húsnæði né hjúkrunarfólk sameiginlegt við aðrar stofnanir eða starfsemi samkv. þessum kafla.

11

20. jan.

Íbúðarherbergi skulu vera sólrík, og viti gluggar í sólarátt. Ljósflötur glugga má ekki vera minni en $\frac{1}{6}$ gólfplatnar. Auðvelt skal að loftræsta herbergin, og skulu nægilega stórir gluggar vera á hjörum, sem hentugt sé að opna.

Hitunartæki, sem hættu getur stafað af, skal einangra þannig, að börn geti ekki snert þau. Stofuhitamælir skal vera í hverju íbúðarherbergi.

213. gr.

Aldrei má minna en 2.5 m² gólfplötur og 7.5 m³ loftrými koma á hvert barn í herbergi, þar sem börn dveljast til langframa.

214. gr.

Hverju barni skal ætlað sérstakt rúm, og sé ekki minna en 1 m á milli rúmana á hvern veg.

Hvert barn skal hafa sérstök þvottatæki, svo sem þvottaskál, handklæði og þvottaklút, sérstök matarilát og önnur mataráhöld, er allt skal nægilega auðkennt.

Á öllum ungbarnaheimilum skal þess gætt, að börnin beri ekki óhreinindi á fótum sér inn í íbúðarherbergi.

215. gr.

Enginn má veita ungbarnaheimili forstöðu, nema heilbrigðisnefnd telji hann þar til hæfan.

Ungbarnaheimili skal ráða til sín lækni, er hafi eftirlit með heilsufari, meðferð og aðbúnaði barnanna. Skal honum skylt að láta borgarlækni og heilbrigðisnefnd í té skýrslur og upplýsingar um allt það, er hann telur ábótavant, nema þegar hafi verið úr bætt, enda eigi heilbrigðisnefnd fyrst og fremst aðgang að honum um allt, er varðar hollustuháttu heimilis og meðferð barna. Séð skal fyrir möguleikum til að afla skjótrar læknishjálpar.

216. gr.

Ekki má taka á ungbarnaheimili börn með næma sjúkdóma eða óprífakvilla, né heldur börn frá heimilum, þar sem slíkir sjúkdómar eru.

Nú verður næmrar veiki vart á ungbarnaheimili, eða grunur leikur á um slíkt, og skal þá læknir þess tafarlaust tilkynna það borgarlækni, sem gerir ráðstafanir um meðferð sjúkdómsins og varnir gegn honum.

B. Barnaheimili.

217. gr.

Eftirfarandi ákvæði taka til heimila eða stofnana, sem taka í umsjá sína heilbrigð börn, frá 2½ til 8 ára aldurs, ef börnin eiga að hafast þar við að minnsta kosti 4 klst. á dag.

218. gr.

Ákvæði 210. gr. taka til þessara heimila. Húsnæði skal vera:

1. Dvalar- og kennslustofa. Þar dvelja börnin, þegar þau eru inni að leikum, og getur kennsla einnig farið þar fram að einhverju leyti.
2. Hvíldar- og matstofa, sbr. þó 3. tölul. Þar skulu vera hvílu- og matstofur handa hverju barni, yngra en 4 ára, og hæfilega mörg handa hinum eldri, sem talin eru þurfa hvíldar. Þar mega börnin og neyta smærri máltíða.
3. Borðstofa, ef börnin dveljast á heimilinu allan eða mestallan daginn og borða þar fullar máltíðir.
4. Svefnherbergi, er börn dveljast allan sólarhringinn á heimilinu.

5. Eldhús, búr og kæliskápur, eftir því sem við á.
6. Vatnssalerni, skolvaskur og næturgagnageymsla.
7. Þvottaklefi, með nægilega mörgum þvottaskálum, og baðherbergi, ef börnin dveljast allan sólarhringinn á heimilinu.
8. Fatageymsla samkv. 68. gr.
9. Einangrunarherbergi samkv. 2. málsg. 211. gr.

11

20. jan.

219. gr.

Ákvæði 212. og 213. gr. gilda einnig um þessi heimili.

220. gr.

Hvert barn skal hafa eigið rúm og við sitt hæfi. Um fjarlægð milli rúma fer samkv. 214. gr.

Drengir og telpur eldri en 5 ára skulu ekki sofa í sama herbergi.

Gæzlukona skal sofa í herbergi með börnum, ef þau eru innan 4 ára. Ef þau eru eldri, skal hún einnig sofa þar eða í herbergi, sem sé áfast svefnherbergi barnanna og opið inn í það.

221. gr.

Ákvæði 214. gr. um þvottatæki og mataráhöld, þrifnað og hreingerningu, svo og ákvæði 215. og 216. gr. gilda einnig um þessi heimili.

C. Elliheimili, sjúkrahús, lækningastofur og aðrar heilbrigðisstofnanir.

222. gr.

Til elliheimila, sem hafa 10 vistmenn eða fleiri, taka ákvæði 211. gr. um einangrunarherbergi og ákvæði 215. gr. og 2. málsg. 216. gr.

223. gr.

Heilbrigðisnefnd getur í samráði við yfirlækni sjúkrahúsa og lækni elliheimila og annarra slíkra stofnana, sett reglur um tölu sjúklinga eða vistmanna í hverju herbergi, um loftrými þeirra og önnur skipulags- og heilbrigðisatriði.

224. gr.

Biðstofur í lækningastofum og öðrum heilbrigðisstofnunum skulu vera nægilega rúmgóðar, miðað við venjulega aðsókn. Í biðstofu skulu vera hæfilega mörg sæti og snagar fyrir yfirhafnir. Heilbrigðisnefnd getur ákveðið, að hreingerning fari fram milli viðtalstíma, ef fleiri en einn læknir notar sömu stofu og aðsókn er mikil.

225. gr.

Ákvæði 204. gr. taka til lækningastofa, eftir því sem við á.

XIX. KAFLI

Um eftirlit með skipum, bátum, bifreiðum og flugvélum.

226. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með íbúðum og öðrum vistarverum skipshafna og farþega og öllu öðru, er að hollustuháttum þeirra lýtur, svo og allri umgengni og þrifnaði í bátum og skipum, sem skrásett eru í Reykjavík. Skal nefndin alltaf eiga greiðan aðgang að skipi eða bát til eftirlits þessa.

11

20. jan.

Öll skip og bátar, sem ekki eru skrásettir í Reykjavík, skulu þó vera háðir eftirliti og fyrirmælum heilbrigðisnefndar og borgarlæknis, meðan þeir eru á samþykktar-svæðinu.

227. gr.

Um farþegaskip gilda eftirfarandi ákvæði:

228. gr.

Vistarverur farþega og hreinlæti þar fer eftir ákvæðum 164. gr., 3. málsg., 165. og 166. gr., eftir því sem við á.

Um eldhús og geymslur matvæla, matstofur og veitinga fer eftir 170. og 171. gr. Meðferð og tilbúningur matar, svo og hreinsun matar- og drykkjargagna fer eftir 172. gr.

Ákvæði 167. gr. taka og til farþegaskipa.

229. gr.

Eigi má flytja í skipum eða bátum sjúklinga með næma sjúkdóma, nema samkv. leyfi og fyrirmælum landlæknis eða borgarlæknis.

230. gr.

Ef í bát eða skipi verður vart veikinda, sem vera kunna næmur sjúkdómur, skal skipstjóri eða formaður þegar í stað tilkynna það borgarlækni, tollþjóni eða hafnar-skrifstofunni, er tilkynni það tafarlaust borgarlækni, enda sé fylgt fyrirmælum hans um sóttvarnir. Sama gildir um óþrifakvilla, svo sem kláða og lús, og ráðstafanir til útrýmingar þeim.

231. gr.

Nú verður vart við meindýr, svo sem veggjalús, rottu eða kakalaka, í bát eða skipi, og skal þá skipstjóri eða formaður tafarlaust tilkynna það borgarlækni, tollþjóni eða hafnarskrifstofunni, sem tilkynnir það borgarlækni þegar í stað, og gerir hann nauðsynlegar útrýmingarráðstafanir.

232. gr.

Hafnsögumenn, tollþjónar, skipaskoðunarmenn og aðrir eftirlitsmenn skulu skyldir að tilkynna borgarlækni eða heilbrigðisnefnd allt, sem þeir telja brjóta í bága við 228.—231. gr.

233. gr.

Skipstjórar, formenn og útgerðarmenn bera ábyrgð á því, að fyrirmælum heilbrigðisnefndar og borgarlæknis sé hlýtt.

Kyrrsetja má skip eða bát, þangað til fyrirmælum heilbrigðisnefndar eða borgarlæknis hefur verið fullnægt.

234. gr.

Allar leigubifreiðar, þar með taldir strætisvagnar og áætlunarbifreiðar, sem notaðar eru til fólksflutninga og skrásettar eru í Reykjavík, skulu háðar eftirliti heilbrigðisnefndar um allt, er að þrifnaði og hollustuháttum farþega lýtur.

Um bifreiðar, skrásettar utan Reykjavíkur, gilda ákvæði 227. gr. og 2. málsg.

233. gr.

235. gr.

Í öllum leigubifreiðum, sem notaðar eru til fólksflutninga, skal ávallt gætt þrifnaðar og hreinlætis.

Ákvæði 229. gr. taka og til leigubifreiða.

236. gr.

Bifreiðastjórar og bifreiðaeigendur bera ábyrgð á, að ákvæðum heilbrigðisnefndar sé hlýtt.

Nú óhlýðnast bifreiðarstjóri eða bifreiðareigandi fyrir mælum heilbrigðisnefndar, og má þá taka bifreið úr umferð, unz kröfum nefndarinnar er fullnægt.

11
20. jan.

237. gr.

Ákvæði þessa kafla taka einnig til flugvéla, sem farþega flytja, eftir því sem við getur átt.

XX. KAFLI

Um fangelsi og vistarverur handtekinna manna.

238. gr.

Heilbrigðisnefnd sker úr um allt, er varðar hollustuháttu húsakynna samkvæmt þessum kafla, og hefur eftirlit með þeim. Um fangaklefa fer eftir ákvæðum 32. gr. um íbúðarherbergi, eftir því sem við verður komið. Þó má vista óða menn um stundarsakir í húsakynnum, sem ekki fullnægja þeim ákvæðum, enda komi lækni- hjálp til, svo fljótt sem unnt er. Slíkar bráðabirgðavistarverur mega ekki vera heilsu- spillandi og skulu vera svo gerðar, að vistmenn fari sér ekki að voða.

239. gr.

Gæta skal fyllsta hreinlætis, þvo gólf daglega á meðan klefi er í notkun, og jafnan milli fangaskipta. Séð skal fyrir nægilegum hita og góðri loftræstingu. Um rúmfatnað gilda ákvæði 166. gr.

Um eldhús, matreiðslu-, uppþvotta- og geymslurúm fer eftir 170. gr., um hreinsun matar- og drykkjaráhalda eftir 172. gr. og um salerni og hreinlætistæki eftir 169. gr., eftir því sem við á.

240. gr.

Nú kemur í ljós, að einhver vistmanna er haldinn næmum sjúkdómi eða óþrifa- kvilla, þar með talinn kláði og lús, eða grunur leikur á um slíkt, og skal þá geyma hann einan í herbergi, enda sé borgarlækni tafarlaust tilkynnt.

Um hreinsun herbergis og rúmfatnaðar eftir slíka menn skal fara eftir fyrir- mælum borgarlæknis.

XXI. KAFLI

Um líkgeymslu, líkhús, bálstofur og kirkjugarða.

241. gr.

Lík skal flytja í líkhús innan tveggja sólarhringa frá dauða, nema alveg sér- staklega standi á, enda komi þá leyfi borgarlæknis til.

Borgarlæknir getur fyrirskipað, að lík fólks, sem dáið hefur úr næmum sjúk- dómi, skuli þegar í stað kistulögð og flutt í líkhús.

242. gr.

Fundin eða sjórekin lík skal ætíð flytja í líkhús og kistuleggja þegar að lokinni lögskipaðri rannsókn.

Fer að öðru leyti um meðferð þeirra samkvæmt ákvæðum um mannskaðaskýrslur og rannsókn á fundnum líkum.

243. gr.

Líkhús skulu þannig byggð, að veggir og gólf séu úr steinsteypu og vel slétt.

Ef gluggar er á líkhúsi, skulu þeir vita mót norðri. Séð skal fyrir góðri loft- ræstingu, með sérstökum tækjum, ef þurfa þykir.

11 Í líkhúsum skal vera vatnsleiðsla og handlaugar. Niðurfallsop skal vera úr 20. jan. gólfinu, sem halli að opinu.

244. gr.

Líkhúsin skulu þrífín svo oft sem þurfa þykir, og ávallt þegar eftir að þar hafa staðið uppi ókistulögð lík.

Nú hefur í líkhúsi verið geymt lík manns, sem dáíð hefur úr næmum sjúkdómi, og kveður þá borgarlæknir á um sóttþreinsunarráðstafanir.

245. gr.

Heilbrigðisnefnd setur eftir þörfum ákvæði um bálstofu og líkbrennslu.

246. gr.

Þá er gera skal nýjan kirkjugarð eða stækka gamlan, skal leita álits borgarlæknis og heilbrigðisnefndar, og getur hún ákveðið, að garðstæðið sé þurrkað með lok-ræsum.

Vatnsból mega ekki vera nær kirkjugarði á jafnsléttu eða undan brekku en 200 m.

Grafa skal svo djúpt, að minnst 1.25 m séu frá kistuloki á grafarbarm.

247. gr.

Heilbrigðisnefnd getur sett fyriræmi um heilbrigðisráðstafanir í sambandi við líkflutning.

248. gr.

Leyfa má steinsteyptar grafir neðanjarðar, enda sé minnst 0.5 m þykkt jarðvegs-lag ofan á. Grafarbotn skal þá svo gerður, að gröfin haldist þurr.

Slíka gröf má því aðeins opna, að borgarlæknir hafi eftirlit með því.

Ef lík er grafið upp, hefur borgarlæknir eftirlit með uppgreftinum, eftir því sem þurfa þykir.

249. gr.

Í kirkjugarði eða við hann skal reisa verkamannaskýli, hæfilega stórt eftir ástæðum, sbr. 59. gr.

250. gr.

Samþykki heilbrigðisnefndar þarf til að taka niðurlagðan kirkjugarð til annarra nota.

XXII. KAFLI

Um aðstoð við sóttvarnir.

251. gr.

Heilbrigðisnefnd skal aðstoða borgarlækni við sóttvarnir eftir óskum hans og þörfum. Skal henni heimilt, ef hættuleg farsótt kemur upp, og borgarlæknir telur nauðsynlegt, að setja um stundarsakir og eftir hans tillögum sérstök fyriræmi um hreinlæti utan húss og innan, meðferð og dreifingu matvæla og annað, er að heilsuvernd lýtur, svo og að ráða fólk til bráðabirgða til sóttgæzlu, eftirlits eða hjúkrunar.

XXIII. KAFLI

Lokaákvæði.

252. gr.

Heilbrigðisnefnd getur veitt undanþágu frá ákvæðum samþykktar þessarar, þar sem um er að ræða ástand, sem eldra er en hún, eða ríkar ástæður þykja til.

253. gr.

Heilbrigðisnefnd getur sett nánari fyriræli um einstök atriði, sem eigi er mælt fyrir um í samþykkt þessari, eða til skýringar á ákvæðum hennar, enda fari fyrirælin ekki í bága við þau.

Getur nefndin látið sérprenta einstaka kafla eða greinar samþykktar þessarar og fyriræli sín og birta með viðeigandi hætti.

254. gr.

Bæjarstjórn skal ávallt leita umsagnar heilbrigðisnefndar um ráðstafanir, er varða heilbrigðismál.

255. gr.

Brot á samþykkt þessari eða óhlýðni við löglegar fyrirskipanir heilbrigðisnefndar varða sektum til bæjarsjóðs, allt að 1000 kr., ásamt vísitöluálagi lögum samkvæmt.

Nú vanrækir maður að vinna verk, er heilbrigðisnefnd hefur löglega fyrirskipað, eða verk er ekki unnið á viðunandi hátt, og er þá nefndinni heimilt að láta vinna það, sem þarf, á kostnað aðilja. Skal þá greiða kostnaðinn til bráðabirgða úr bæjarsjóði, en innheimta síðan hjá aðilja, með lögtaki, ef þörf gerist.

256. gr.

Með mál, sem rísa út af brotum á samþykkt þessari, skal fara að hætti opinberra mála.

257. gr.

Samþykkt þessi öðlast gildi jafnskjótt og hún hefur verið staðfest og birt í Stjórnartíðindum. Fellur þá úr gildi heilbrigðissamþykkt nr. 3 30. jan. 1905, svo og reglugerð nr. 57 12. marz 1941, og reglugerð nr. 71 30. marz 1946, um hollustuhætti í mjólkurbúðum, svo og önnur ákvæði í samþykktum eða fyrirælum stjórnvalda, er fara í bága við samþykkt þessa.

Reglugerð þessi er hér með sett samkvæmt lögum nr. 35 12. febr. 1940, um heilbrigðisnefndir og heilbrigðissamþykktir og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Heilbrigðismálaráðuneytið, 20. janúar 1950.

Jóhann Þ. Jósefsson.

Gústav A. Jónasson.

AUGLÝSING

um að Keflavíkurkaupstaður skuli talinn á I. verðlagssvæði almannatrygginga.

Með vísun til 14. gr. laga nr. 50 7. maí 1946, um almannatryggingar, hefur ráðuneytið ákveðið, að Keflavíkurkaupstaður skuli talinn á I. verðlagssvæði almannatrygginganna frá og með 1. janúar 1950, þar til annað kann að verða ákveðið, og verða iðgjöld til trygginganna og bótageiðslur í samræmi við það.

Félagsmálaráðuneytið, 11. janúar 1950.

F. h. r.

Jónas Guðmundsson.

Hallgrímur Dalberg.